

PROSVETNI DELAVEC

Pred jesenskim vpisom v šole druge stopnje

Število učencev, ki bodo letos končali osemletno šolsko obveznost, je doslej največje po osvojitvi. Medtem ko jih je bilo lanske leto okoli 15.000, jih bo letos čez 20.000. Ker so že lani marsikje imeli težave z nadaljnjim šolanjem in vključevanjem v proizvodnjo absolventov osemlet, bo letos v še ostrejši obliki nastalo vprašanje: kam z vso to poplavo mladih ljudi? Na nedavnem republiškem posvetovanju o nekaterih problemih šolstva, ki so se ga udeležili predstavniki okrajnih šolskih organov in svetov, so zato obširno razpravljali tudi o tem vprašanju, sekretar Sveta LRS za šolstvo Ljudvik Gabrovšek pa je še posebno opozoril na kritičen položaj ter predlagal nekaj ukrepov, s katerimi bi zagotovili čimvečjemu številu učencev in učencem vpisanim v šole druge stopnje ter vključitev v proizvodnjo.

Šole druge stopnje so že doslej — razen vajenskih in industrijskih — skoraj v celoti izklopile svoje kapacitete. Da pa bi dobili čimbolj popolno sliko o vseh možnostih za nadaljnje šolanje učencev, je svet LRS za šolstvo zahteval od okrajev točno analizo stanja in možnosti. Ta je pokazala, da bodo skoraj v vseh okrajih imeli z letošnjimi absolventi osemletk precej težav. Zato bo treba napraviti podrobne načrte, kako rešiti ta problem. Naloga okrajnih svetov pa je, da temeljito obravnavajo ta vprašanja in seznanijo z današnjo situacijo vse občinske organe za šolstvo, vodstva šol ter zavode za zaposlovanje in usmerjanje v poklice. Pomembno vlogo imajo predvsem službe poklicnega usmerjanja, ki bodo morale učence bolj usmerjati za vpis na industrijske in vajenske oziroma poklicne šole ter v neposredno zaposlitev. Prav pri industrijskih šolah ob podjetjih bo možno število novih kandidatov marsikje povečati, če se bodo nekatere industrijske šole preusmerile iz šol zaprtega tipa v šole s širšim zaletjem. Seveda bo tu nastalo vprašanje sofinansiranja s strani drugih podjetij in občin, kar bo treba rešiti z medsebojnim sodelovanjem in splošnim razumevanjem res kritičnega stanja.

Ker je bil vsa dosedanja leta največji naval na srednje strokovne šole, bo treba zaostri kritičneje za vpis na te šole. Gimnazije naj se ne bi preveč razširjale, čeprav bo zaradi manjših kapacitet na drugih strokovnih

šolah verjetno tudi letos pritisk na gimnazije velik (lansko leto se je na primer število dijakov v prvih razredih gimnazij povečalo v Sloveniji za 1218).

Prav tako bi bila ena od rešitev, da bi učenci, ki so osemletno šolsko obveznost končali v 7. razredu, podaljšali šolanje za eno leto, saj se po zakonu lahko šolajo do 17. leta. Tistim pa, ki se bodo takoj zaposlili, je treba zagotoviti neko dopolnilno izobraževanje preko delavskih univerz in drugih izobraževalnih institucij.

Nedvomno je, da bo pri vsem tem letošnjem procesu vključevanja mladih ljudi v šole in v proizvodnjo potrebno tesno sodelovanje med šolami, podjetji, občino in okrajem, ker samo s skupno akcijo bo mogoče najti možnosti za večje zmogljivosti šol bodisi z ustanavljanjem novih oddelkov, adaptacijami prostorov in dograditvijo še nedograjenih objektov. Prevelikega odlašanja in omahovanja pa bi se morali čimbolj izogniti, saj drugače bo jeseni kar preveliko število mladih ljudi ostalo tako rekoč na cesti, — de

Takole je odhajala z Javornika Titova štafeta mladosti, da ponese srčne pozdrave slovenskega ljudstva ljubljenu maršalu za njegov rojstni dan. Tudi mi mu želimo še na mnoga leta!

Potreba po razširjeni in vsebinsko novi prosvetno pedagoški službi

Pred nekaj dnevi je sklical sekretariat Sveta za šolstvo LRS dvodnevno posvetovanje predstavnikov svetov za šolstvo, svetov za strokovno izobraževanje, načelnikov oddelkov za družbene službe OLO in šefov oddelkov za šolstvo OLO. Vabljeni so bili tudi direktorji zavodov za prosvetno pedagoško službo. V nekaj točkah dnevnega reda so obravnavali najaktualnejša vprašanja našega šolstva: reforma gimnazije, organizacija in delo prosvetno-pedagoških služb, pouk tujih jezikov, finansiranje šolstva, vpis v šole druge stopnje, novi sistem strokovnega izobraževanja in delo prosvetne pedagoške službe za področje strokovnega izobraževanja.

Ob vprašanju gimnazij je bilo poudarjeno, da morajo brezpogojno izpolnjevati pogoje za verifikacijo; v zvezi s tem je seveda največji problem tehnični pouk in proizvodno delo. V vseh krajih, kjer gimnazije delajo, nastopa vrsta težav, največji sta pomanjkanje delovnih prostorov in sredstev. Tudi od strani podjetij doslej ni bilo občutiti tiste pomoči, ki bi jo pričakovali, čeprav so do neke mere razumljivi izgovori glede higiensko tehnične zaščite dijakov, motenja rednega poteka proizvodnje ipd. Vendar bo treba, da bodo ne samo podjetja, pač pa tudi družbene organizacije v komuni in šolski odbori in organi upravljanja v šolskih ustanovah resneje razmislili o teh problemih in omogočili mladini tisto izobrazbo, ki jo družba zahteva. Prav zdaj v za-

četku izvajanja proizvodnega dela je zelo potreben temeljit program; k temu pa je treba pritegniti sposobne ljudi v vsaki komuni. Občinski in okrajni odbori naj se zavedajo, da se sredstva za ta pouk morajo najti! Oblike proizvodnega dela so lahko na raznih gimnazijah različne, tudi ni nujno, da je povsod ta pouk ravno v delavnicah. Gre za osnovno, kar mora naš dijak prisvojiti: delovne navade in pa neke delovne sposobnosti, ki ga lahko privedejo v določen poklic. Inicijativa je prepuščena samim kolektivom na šolah in pa komunam.

Današnja prosvetno pedagoška služba ne ustreza nalogam. Če se potreba po razširjeni in vsebinsko novi PP službi, tako zaradi reforme gimnazije in drugih šol druge stopnje, kakor tudi zaradi temeljite preobrazbe našega strokovnega izobraževanja, ki se pripravlja. Ta služba naj bi bila čista strokovna pomoč, brez vsakega inšpektorskega vmešavanja v delo šole; imela naj bi tudi določene proučevalne naloge. Tukaj je veliko vprašanje pomanjkanje dobrega kadra. V ta namen se pripravlja posebna akcija, ki naj bi že letos pripravila za študij na univerzi najboljše pedagoške delavce in pa absolvente učiteljske; le-ti naj bi šli nato v PP službe. Uspešno delo prosvetno pedagoških služb si je težko zamisliti brez eksperimentalnih šol, zato bi morala imeti vsaka občina vsaj eno tako vzorno šolo.

POSVETOVANJE V CENTRALNEM ODBORU SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

V bližnji prihodnosti: popolna afirmacija načel delitve po delu

Pravilniki o delitvi osebnih dohodkov v vzgojno izobraževalnih ustanovah vsebujejo osnovne silnice novega sistema

Posebna komisija pri Centralnem odboru Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev FLRJ je pred kratkim pregledala osnutke pravilnikov o osebnih dohodkih nekaterih šol v Jugoslaviji, ki so v tem pogledu naredile največji korak naprej — k pravičnejšemu nagrajevanju prosvetnih delavcev po delu. Pri tem so bili v znatnem številu zastopani tudi pravilniki slovenskih šol, saj so se prav šole na teritoriju LRS že tudi v praksi najbolj približale socialističnim stremiljenjem naše družbe.

10. maja so bili nato povabljeni v Beograd na skupno posvetovanje predstavniki omenjenih šol, da bi povedali svoje izkušnje in predloge. Na tem posvetovanju smo slišali nekaj zanimivih ugotovitev, ki jih na kratko posredujemo bralcem.

Osnovna ugotovitev je bila ta, da so prosvetni delavci naše dežele sprejeli novi sistem delitve po delu kot orodje, ki bo — po njihovih pričakovanjih — pripo-

moglo k boljšemu vzgojno-izobraževalnemu delu. Če gledamo proces osamosvajanja šol skozi te pravilnike o osebnih dohodkih in o delitvi znotraj kolektivov, moramo reči, da se izvaja z vso resnostjo in zavzetostjo, kako bi kar najbolje opredelili mesto šole v naši družbi. V pravilnikih so zaznane jasne težnje, da bi rešili vrsto zapletenih vprašanj, ki se do danes sploh niso reševala ali pa niso mogla najti

no afirmacijo načel delitve po delu.

V pravilniku je opaziti mnogo nepotrebnih drobnarij, dostikrat komplikacij, ki izvirajo iz nekritičnega kopiranja izkušenj delovnih kolektivov v gospodarstvu in drugih javnih službah. Prejemki mlajših prosvetnih delavcev so ponekod narasli za 30 odstotkov, medtem ko pri starejših le za 10 odstotkov, v tem je videti tendence, ki nas približujejo novemu sistemu. Nekateri so dali preveč pozornosti letom službe, določeni osebi namesto delovnemu mestu ipd. Nastaja vprašanje, v kolikšni meri je treba v pravilnikih upoštevati kvalifikacijo. Starejšim prosvetnim delavcem se na drugačen način lahko daje priznanje: nekeje so njihovo delovno obveznost zmanjšali za dve uri, ipd.

V nekaterih pravilnikih je osebni dohodek prikazan kot zbir po vsebini povsem različnih prejemkov, kot so n. pr. osnovni prejemki (ti so navadno vezani na kvalifikacijo in leta službe), variabilni prejemki (za dosežen uspeh) in posebni prejemki. V teh zadnjih so zajeti različni »dodatki« na različnih osnovah, kot n. pr. za upravitelja šole in njegovega pomočnika predvidevajo položajni dodatki. Vse to dokazuje, da v takih šolah niso izdelali ocen delovnih mest, sicer se taki »dodatki« ne bi mogli pojaviti, ker bi bili vsebovani že v osebem dohodku tega delovnega mesta. Podobno je tudi z dodatki za popraviljanje pismenih nalog in druge podobne posle. Take in podobne kategorije v pravilnikih je treba ukiniti (jih priključiti ustreznim delovnim

mestom in njihovim osebnim prejemkom), če hočemo pravilnike približati smernicam novega sistema nagrajevanja. Vsako pre-

Predsednik Centralnega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije Milan Mirković

tiranje v zahtevah pa je treba odpraviti.

Na posvetovanju je bila poudarjena potreba, da morajo šolski kolektivi vso pozornost posvetiti vzgojno-izobraževalnemu delu v šoli. Vsakega posameznika je treba dvigniti do zavestnega borca za naše družbene in etične ideale.

D. H.

Ciklus predavanj iz eksperimentalne fizike

Sedem nedeljskih dopoldnevov, nekaj tudi s prav lepim vremenom, je od 18. III. do 6. V. prebilo čez sto dijakov, po večini iz ljubljanskih srednjih šol, pri predavanjih iz fizike s poskusi v Fizikalnem inštitutu Fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Jadranski ulici. Predavanja je priredilo Društvo matematikov in fizikov LRS s finančno podporo republikanskih in okrajnih prosvetnih organov, sredstva pa je nudila Fizikalna katedra Fakultete za naravoslovje in tehnologijo in Nuklearni inštitut Jožef Stefan.

Predavanja so imela naslove: magnetno polje, elektromagnetna indukcija, nihanja, valovanja, optične interference, fotoefekt, radioaktivnost. Zajela so torej zanimivo snov iz fizike, predavatelji, člani Fizikalne katedre Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, pa so se s sodelavci potrudili, da so vsebino pokazali čim bolj nazorno, nekaj s prav preprostimi pripravami, nekaj pa tudi z dokaj zapletenimi. Tako so

poslušalci lahko videli delovanje številnih priprav, ki jih uporablja fizik, da mu narava preko njih razodeva svoje zakone. O mnogih takih pripravah naravoslovno in tehnično usmerjena mladina sanja in si želi, da bi z njimi sama upravljala. To se bo tudi zgodilo; še s številnejšimi in bolj šimi pripravami bo delala. Saj se naša znanost in tehnika nezadržno razvijata in dvigata, vedno bolj prodirata na vsa področja naše dejavnosti in v vse predele naše države.

Vsi mladi ljudje, ki so prisostvovali tem predavanjem, so na najboljši poti, da postanejo strokovnjaki v osnovnih naravoslovnih vedah ali različnih tehničnih strokah. To se jim je videlo na pozornih obrazih in v živih očeh, ko so želeli, da bi bilo takih predavanj še več v naslednjih letih.

Društvo matematikov in fizikov jim je pripravljeno z nenadomestljivo podporo Fizikalne katedre, ki nudi eksperimentalna sredstva, ter prosvetnih organov, ki radi dajo za take namene finančno podporo, tudi v bodoče ustreči. Saj se vse te ustanove zavedajo, kako koristno je pri mladini vzbujanje zanimanja za naravoslovje in tehniko in s tem pridobivanje kadra za ta področja.

Predavanja so bila namenjena prav takim poslušavcem, kakršni so jih letos posekali. Vztrajnim in odločnim, da prodrejo v globine naravoslovnega znanja kljub težavam, ki nastopajo pri nekem prodiranju. Takih poslušavcev so bili vsi predavatelji veseli in so jih gledali s toplimi občutki. Le škoda, da ni prišlo k predavanjem več dijakov vsaj bližnjih srednjih šol izven Ljubljane, saj bi bila verjetno za te še bolj zanimiva, ker imajo manj prilike videti toliko zanimivih priprav in poskusov. Pri današnjem razvitem prometu ne bi bilo tako težko organizirati skupinske prevoze na predavanja.

F. Ahlin

Spet je tu čas izpitov

Nekaj dodatnih misli k literaturi mladih

Po letu 1948, ki ga profesor Željko Kumar iz Kopra postavlja kot nekakšno mejo post quem so k nam na sploh in v literaturi posebej vdrl vsi močiji kvarni vplivi z Zahoda, se je pri nas zgodilo še marsikaj, na kar je mislec svojih misli o literaturi mladih očitno docela pozabil. Ker se uredništvu revije Mlada pota te pozabljene stvari — v mislih imamo celih štirinajst let družbenega razvoja — ne zdijo tako nepomembne, da bi jih kazalo pozabljati, čuti potrebo, da nanje opozori tako profesorja Kumra kot vse ostale, ki mislijo tako ali podobno kot on.

Zaradi majhne primerjave naj nam bo dovoljeno, da še enkrat povzamemo citat iz inkriminirane literarne tekste A. Kalana: »V soboto je prišlo razočaranje. Ples je odpadel. Odprlo se je žrelo dolgočasne, skrajne brezperspektivne praznine samotnega sobotnega večera.«

Domnevamo, da nismo pretirano demokratični, če dovolimo junaku občutek praznoti in samotnosti, zlasti ker gre samo za en sam sobotni večer. In če mu to dovolimo, potem smo že pred vprašanjem, kako naj junak ta svoja negativna čustva premaga. Po predlogu profesorja Kumra bi bilo stvar mogoče nadaljevati nekako takole: Tisti hip pa sem se v tej praznoti domislil (citiramo profesorja Kumra) »... da je po zmagi socializma v eni deželi ter po zlomu nacifazizma v II. svetovni vojni še mnogo problemov, ki jih je treba urediti. Boj za osvoboditev kolonialnih narodov, za razkrinkanje neokolonializma, za uveljavljanje aktivne koeksistence, za enakopravnost med socialističnimi narodi, za dvig števila naših delovnih ljudi itd. ...« Vse to je napolnilo praznoto in samotnost mogočega večera »... ravno tako, kakor nas je navdušil boj proti buržoaziji in stari Jugoslaviji in proti okupatorju ter domačim izdajalcem v II. svetovni vojni.«

Ce bi bile stvari dejansko tako preproste, kot se zdi piscu Misli, potem v naši literaturi ne bi bilo nobenih problemov: Bila bi in ostala zmes dolgočasnih sobotnih večerov in časopisnih uvodnikov. Ker pa stvari v celoti vendarle niso tako preproste, je treba na celoto vedno znova opozarjati zlasti profesorje Kumrovega kova.

Najprej morda na zahtevo, da se stvar, ki je natisnjena kot literatura, obravnava kot celota, ne pa kot nekaj citatov »misli« negativno zamišljenega junaka, ki se loti osvajanja ženske kot samice, pa na koncu v njej spozna človeka in se z njo kot s človekom razide.

O tem — vsaj tako se zdi, — smo v zadnjih štirinajstih letih preveč razpravljali, da bi bilo smotno načenjati podobne literarne debate samo zaradi nekaj ljudi, ki so jih preslišali. Lahko pa bi — denimo — razpravljali o duhovnem profilu naše mlade generacije. Pri tem bi morali ugotoviti, da na ta profil vpliva razen doma in šole še marsikaj, na kar niti profesor Kumar niti uredništvo revije Mlada pota ne moreta neposredno vplivati. Med take vplive je mogoče najprej šteti sociološko še ne dovolj raziskane prilike, v katerih ta generacija dorasča, poleg tega pa še med ostalim tako imenovano zabavno čisto, film, literaturo — vse do romanov X in razen prikrite pa tudi manj prikrite pornografije. Iskreni odgovori mladih ljudi, bi najbrž pokazali,

da ni brez negativnega vpliva nanje niti tista vrsta vzgojiteljev, ki jih namesto pravih odpiranj in poglobljanj resnične človeške problematike — v duhu nedogmatično pojmovanega marksizma — vtepa v glave nabuhle fraze, šele ko bomo vse te vplive raziskali, bo mogoče reči, ali je v izhodišču negativni tip, kakršnega je uporabil A. Kalan, pri nas mogoč.

Kolikor nam je znano se profesor Kumar kake analize vplivov, ki formirajo mlado generacijo, ni lotil; vsaj javno ne. Niti nam je znano, da bi opozarjal na pohujšljivost v filmih in časopisih, ki so naši mladini vsaj tako dostopni kot revija »Mlada pota«, in ki vsaj toliko tudi računajo na mlade bralce. Pač pa nam je znano, da v svojih mi-

sljih operira z nekaj nabuhlimi frazami, ki nujno udarijo mimo — celo mimo tistih proznih stavkov, ki se mu zdijo pohujšljivi, kaj šele mimo revije, ki jo zaradi njih napada.

Uredništvo revije »Mlada pota« nikakor ne čuti potrebe, da bi bilo solidarno z vsako besedo svojih sodelavcev zlasti kadar gre za literarne prispevke. Pripravljen pa je kadarkoli razpravljati tudi o teh prispevkih v okviru celotnega koncepta revije. Hkrati pa ob pismu profesorja Kumra ugotavlja, da bi na tej ravni o resnih problemih mladega rodu in tiska zanj, le težko razpravljali.

Toda morda je to razpravljanje o estetiki, literaturi (imenovani tudi »lepa književnost«) in o etični vrednosti umetnosti od-

več: tovariš profesor ima morda v mislih članke in razprave, morda eseje o problemih, ki so se pojavili »po zmagi socializma v eni deželi ter po zlomu nacifazizma v II. svetovni vojni«; glavni med njimi so: »Boj za osvoboditev kolonialnih narodov, za razkrinkanje neokolonializma za uveljavljanje aktivne koeksistence in za enakopravnost med socialističnimi narodi, za dvig števila naših delovnih ljudi«. V tem primeru želi seveda še več člankov na to temo... Toda, ne! Saj govori o tem v kritiki literarnega prispevka. V tem primeru pa moramo seveda ugotoviti, da najboljši članki ne morejo nadomestiti umetnosti, kot tudi umetnost ne more zamenjati člankov.

Uredništvo revije »Mlada pota«

Otroci z grenko preteklostjo

Zavod nosi ime Prehodni mladinski dom. Njegov prilastek je: družbeno neprilagojena mladina.

Bežen pogled v osebne liste razkriva pred nami grmade zla. Nezakonski otroci, Otroci alkoholikov in sinovi ceste. Mladost z grenkimi spomini, izgubljeno otroštvo, cinizem, malodušje, šibka volja, potepuštvu, lenobnost, sledovi zlobe, razdraženosti, histere — vse to in še več — vse to jih spremlja in bruha iz njih v boleštnih izpadih.

Včasih smo brez moči in poraženi vsi, ki jih poznamo in delamo ob njih.

Vendar je v njih veliko skrite toplote. Žive v svojem svetu in ljubijo na poseben način.

Posebej ljubijo živali, zgodbe in razgovor. Za vedno nove in nove zgodbe bi premagali v sebi vse muhavosti. A biti morajo resni. Takrat prislunke in podživljajo globlje kot drugi otroci. Za razgovor bi žrtvovali vse tisto, s čimer se med poukom skrivajo, a temeljito ukvarjajo pod klopmi. Zelo veliko vedo. Ne šolske učenosti. Te zares ne. Toda življenje poznajo. Ono namišljeno in tisto, ki so ga živeli sami. Fant je ponosen, da je izmaknil denar in

jo ubral do morja, in ponosen na to, da dejanje prizna. V srcu je živa iskra resnicoljubnosti in čemu ne bi gradili na njej?

Živali. Svojih nimajo, zato ljubijo tiste iz knjig. Lukčev škorca, Hudournikov Lisko, Ovčar Runo! In če bi kdo nenadoma izginil in jo ubral proti Zagrebu, tako kot jo kdaj ubere proti Bledu, se ne bi čudila. Šel je Runu naproti.

Taki so. V razbolelih globinah srca zelo dobri. Kadar hočejo izraziti tisto, kar je blagega v njih, so skoraj pesniki. Zelo grenko občutijo samoto.

A le malo, kar imajo, je zares njihovo. Tarok znajo igrati s kartončki raznih škatlic. Te so njihove. Jih že dobe. Zbirajo slike iz časopisov in hudo preproste znamke. Nekateri prinesejo z morja kope lovorovih listov in jih ljubosumno hranijo, dokler se ne naveličajo. V tem hrepenenju po svoji lastnosti so pretresljivi in pristrani. A če bi jih obsuli z dobrotami, ki jih poznajo drugi otroci, bi bilo morda njihovo veselje kratkotrajno. Oni ljubijo malenkosti in ljubijo jih z ognjem.

V prostorih Prehodnega doma je mnogo usod. V teh krhkih mladih ljudeh je polno bridke preteklosti, ki gre za njimi kot grenak spomin... Berta Golob

V tem času, ko češnje cveto, pred litostrojsko industrijsko šolo...

Pisma bravcev

Kako je s strokovnimi izpiti?

Čudim se, da ni nobenega odgovora na članek o strokovnih izpiti, ki je bil nedavno objavljen v Prosvetnem delavcu. Brali smo tudi o olajšavah pri strokovnih izpiti v Srbiji. V Sloveniji ni o tem ne duha ne sluha.

Ali ni že skrajni čas, da bi tudi pri nas gledali na strokovni izpit bolj življenjsko? Veliko je primerov, ko opravi strokovni izpit slab učitelj, drugi, ki je sposoben, pa ga ne gre delat. Dvomim, da je slab učitelj po strokovnem izpitu postal dober vzgojitelj. Mojo generacijo spremljajo sami izpiti. Mi nismo poznali ne členov, ne reforme. Moja »reformirana« osnovna šola je potekala sredi hajk in napadov. Nato sprejemni izpit za gimnazijo, mala in velika matura. Potem kolokviji, izpiti in diploma na VPS. In končno pika na i — strokovni izpit. Da strokovni izpit na VPS ni pesem, ve vsakdo.

Kje naj dobim čas, da si ponovno vbijem v glavo snov VPS, ki je, odkrito povedano, polovico ne rabim v šoli. Poleg učiteljske službe sem mati, gospodinja in družbena delavka. Kaj mi pomaga, če bodo strokovni izpiti reformirani čez deset let. Takrat bodo

ponovno prišli na svoj račun tisti, ki jim nudimo že vse olajšave že zdaj. Kaj mi pomaga, da sem v šoli odlično ocenjena, da skušam dati iz sebe vse, kar morem? Nič. Ubogi pripravniki sem, ki mi grozi po vseh težko pridobljenih izkušnjah in praksi honorarna služba.

Vem samo to, da mi je dovolj vseh izpitov, dovolj stalne more strokovnega izpita in bom šla rade volje iz učiteljske službe. Zakaj odgovorni ljudje ne pišejo o tem? Saj ne zanima to le dve prosvetni delavki, ampak velik del. Vse gre s časom. Da so strokovni izpiti v današnji obliki preživeli, se ne zavedajo niti pedagoški svetovalci, ki bi morali biti vendar pobudniki napredka v šolstvu. Žalostno, toda kruto resnično je namreč, da mislijo, da je to »edina izobrazba«, ki jo dobe učitelji po končani šoli.

Komu zvoni?

Prosvetna delavka

Opomba uredništva: Gornje pismo objavljamo izjemoma, čeprav ni podpisano. V bodoče ne bomo objavljali nepodpisanih prispevkov za rubriko Pisma bravcev.

Boljši učiteljski mesečni prejemki

Gornje geslo je marsikje cilj pri sestavi novih pravilnikov. Prav je tako. Saj je že dolgo govora o zboljšanju plač prosvetnih delavcev in to je tudi zahteva vsakega izmed nas. V celoti so se na vsaki šoli osebni dohodki res nekoliko zvišali. Toda v celoti. Kolektiv na šoli je ta celota, ki prejme ta mesečni dohodek. Kolektiv pa tvorijo člani, ki se med seboj razlikujejo po letih službe, po delovnem mestu in vsak po prizadevanosti pri delu, kar je glavni smoter sestave pravilnikov. Saj nam že sama beseda »pravilnik« to pove.

V pomislek vsem kolektivom na šolah naj bo sledeče: Ali naj se plača vsakemu članu zboljša za vsako ceno za nekaj odstotkov, četudi potem ne bi bilo pravo razmerje po delu posameznikov? Ali je pobuda za večje prizadevanje pri delu dodajanje odstotkov na službeno leta ali ponekod tudi na izkustva starejšim tovarišem? Ali vidijo mlajše učne

moči, pred katerimi je še dolga pot službovanja, pred seboj sliko boljšega novega nagajevanja?

Zdi se mi, da bo pravilno nagajevanje prosvetnih delavcev le takrat, kadar bomo izkustvo starejših učnih moči upoštevali po njihovem boljšem učnem uspehu. Toda kako to ugotoviti? Kolektiv, ki že stopa po tej poti, bo lahko prvi pokazal rešitev v tej smeri. Saj bo ta rešitev edina dala pobudo za večje prizadevanje mlajših in starejših učnih moči, ker marsikatera starejša učna moč že sedi na teh službenih letih ali izkustvu in je moralno zadoščena, čeprav jo marsikatera mlajša učna moč po uspehu doseže zaradi svojega vestnega in prizadevnega dela. Naj bo plod iskanja čim boljše rešitve res samo nagajevanje po uspehu, ker plačevanje po izkustvu in službenih letih je začasno samo zavora, ki jo bomo morali čimprej odstraniti.

Birsa Marija

Plenum glasbenih pedagogov

V dvorani eksperimentalnega gledališča je bilo ob številni udeležbi zelo razgiban in vsebinsko bogat plenarni sestanek glasbenih pedagogov, ki aglino in uspešno rešujejo kompleksno pedagoško problematiko. Prof. dr. Dragotin Cvetko, prof. Igor Ozim in prof. Budkovič Cvetko so s svojimi referatami zajeli najširši horizont sodobnih prizadevanj v glasbenem šolstvu v svetu iz vidika nove orientacije zvojnega dela, ki je zahteva vseh svetovnih muzikoloških kongresov.

Prof. Igor Ozim je nanizal vrsto svojih vtisov s študija in potovanj (London, Zapadna Nemčija, Švedska, Amerika) in v primerjavi skušal postaviti nivo našega glasbenega šolstva.

Prof. dr. Dragotin Cvetko je v nadaljevanju povedal, da so temeljna prizadevanja sedanjih muzikoloških in psiholoških pristopov reševanja vzgoje. Razlikoval je splošni šolski sistem od profesionalnega šolanja, glasbeni pouk in vzgojo s pomočjo glasbe in vodenje k glasbi. Danesnja glasbena vzgoja mora slediti na revolucionarnih gledanjih na probleme: kdo je muzikalen? Odgovor: nemuzikalni ljudi ni. Odnosni faktor določanja muzikalnosti ne sme biti samo poslušanje, ampak: posluš, sposobnost dojemanja ritma, spomin, splošna sposobnost za estetsko presojanje. Ugotovljena je negativnost postavljanja prevelikih zahtev z ozirom na starost in razvoj učenca. Nekateri pedagogi

forširajo snov, še neprimerno za stopnjo razvoja učenca, prav pri najzgodnejših učnih, katerim bo kasneje temeljila in vsestranska teoretična izobrazba nujno potrebna. Vsakdo naj ima pravico do muzikalne in s tem umetniške izobrazbe, ne glede na stopnjo, glasba je mednarodni jezik. V ZDA je pred sprejemom na univerzo potreben tudi izpit iz glasbe v izobzid kasnejšemu prestopanju. V Nemčiji je poskusno uveden predmet na tehniški fakulteti in kaže 100 % koristnost za študente. Uvajanje v razumevanje glasbe s poslušanjem ni dovolj — nujno je pridobivanje znanja o osnovnih teoretskih elementih: teorije, solfeggia, osnov glasbene estetike, glasbene zgodovine itd. Prof. Budkovič Cvetko je nakazal nujnost odgovornosti glasbenih pedagogov pri odklanjanju škodljivih vplivov jazza in popevk za normalni duševni in kulturni razvoj mladine. Orisal je okolje, v katerem je jazz nastal, se porajal in kateri vrsti ljudi je predstavljal v matični deželi. Hrano in ceno pobude za revolucionarno življenje. Nekontrolirano izključno opredeljevanje dela naše mladine za to v večini primerov poci plažo zahteva vse večjo skrb glasbenih pedagogov, da mladino pouče, jo temeljito dojemajo in izobrazijo in kultivirajo, da bo dobila pravičen odnos do največkrat nekvadratnega importa. Odgovorni za rast in nivo slovenske glasbene kulture se moramo zavedati, da tu ne gre

več za stvar okusa, ampak za resno ogrožanje glasbeno estetskih in vzgojnih prizadevanj.

Razgovor po referatih je pokazal, da je bilo v zadnjem času tudi pri nas mnogo storjenega. Prof. Igor Pleško je navezojoč svoje izvajanje na vse tri referate seznanil navzoče s pobudami, prizadevanji in realizacijami pri Zavodu za napredok šolstva LRS. Pri reševanju pedagoških nalog — uvažanja instrumentalnega pouka na osnovne šole, uvedbe osnov glasbene umetnosti v 1. in 2. letnik gimnazije, eksperimentalnega dela na področju glasbenega pouka, so bila upoštevana nova načela: idejni in estetski vidik je neizbežen, prav tako aktivno petje in muziciranje na instrumentu, kar je pri kvalitetnem osemletnem glasbenem pouku izvedljivo. Razlikovali moramo smotre glasbenega pouka na splošno-izobraževalnih šolah od smotrov na strokovnih glasbenih šolah. Glasbenega pedagoga na osnovnih šolah naj ne oblikuje samo njegova umetniška osebnost, ampak sposobnost prenašanja konkretnega pedagoškega instrumentalnega znanja na učence same. Tudi od kadrovske šole bo predvsem odvisna resnična skrb za nujno kolektivno glasbeno estetsko vzgojo.

Ob zaključku uspešnega plenarnega sestanka je bil razgovor še o tekočih organizacijskih vprašanjih društva in o udeležbi na seminarju v Ohridu.

P. I.

Ali zapiski o učencu v matičnem listu zadoščajo

Ogledujem matične liste za nekaj let nazaj in berem zapiske o učencih. Zapiski so preskromni, mnogo preskromni, da bi jih lahko kdorkoli koristno uporabil. Po uradni dolžnosti se vrstijo odgovori, ki so si po svoji skoposti in formalnosti presenetljivo podobni. Kako enostavno bi bilo delo v šoli, če bi si bili tako podobni tudi tisti, ki jih v matičnih listih opisujemo. Povrh pa so zapiski o otroku nametani nevezano, ničesar ne povedo.

Vprašanjem v matičnem listu pritrdimo ali pa enostavno stvari, ki so napisane, ponavljamo.

N. pr. 1. vprašanje: Ali je otrok svoji starosti primerno razvit (ob vstopu ali izstopu) a. telesno, b. duševno — odgovorimo skoraj brez izjeme: »da« ali »ne« ali pa napišemo: Ob vstopu je otrok primerno razvit, ali: Ob vstopu je otrok neprimerno razvit. Bolj kot ta ugotovitve bi bilo za pedagoško delo važno, da bi učitelj obrazložil, zakaj je otrok telesno ali duševno nepravilno razvit. Razvitost ali nerazvitost otroka, ko vstopa v šolo, je že rezultat 6 in polletnega zorenja, razvoja in vzgoje, če

pa računamo dobo nosečnosti, pa še več. Potrebno pa je seči še dalje nazaj. Ni brezpomembno za otrokovo duševnost, v kakšni čustveni klimi sta živel oče in mati pred spočetjem, ali sta sklenila zakon iz ljubezni, sta si otroka želela, ali je bil čas, ko sta pričakovala otroka, nekaj lepšega, srečnega, ali pa je bilo spočetje otroka nesrečen slučaj, pričakovanje pa mučno in težko. Učitelj bi moral vedeti, kako je otrok živel, kako je bil doma negovan telesno in duševno. Ali je živel v okolju, ki je bogato vtisov, ali v revnem okolju. Važno je vedeti, če je bil otrok v vrtcu, kako se je tam razvijal. Sploh povezuje med šolo in predšolskimi vzgojnimi in varstvenimi ustanovami bi morala biti mnogo trdnješa. Potrebno je vedeti, ali je otrok edinec in če sta oče in mati nekritično zaverovana vanj, ali je otrok enostranska ali celo dvostranska sirota. Pomembno za šolo je, ali je živel otrok med brati in sestrami in se je že toliko obrusil, da mu življenje v šolski kolektiv ne dela posebnih težav. Važno je, kdo je otroka vzgajal, ali mati ali stari starši. Kako je bilo z

otrokovim zdravjem, katero bolezen je prebolel. Ali je bolezen pustila telesne ali duševne posledice. Kako je z otrokovimi čutili, vidom, sluhom itd. Te stvari lahko ugotovi zdravnik, ali boljše, naj jih ugotovi zdravnik. Če pa ni zdravnik, pa lahko to zaslišno opravi z enostavnimi pomočmi tudi učitelj. Vse navedene stvari in še mnogo drugih so pa več ali manj znane, so važne za pravičen odnos do otroka in za uspešno izobraževanje, še posebej pa za vzgojno delo.

Nekaj še o drugi točki v matičnem listu: Razvede: prihaja prepozno v šolo, zamuja šolo brez vzroka, nagnjen k nesnagi, k neredu itd.

Pogosti so taki odgovori: V šolo prihaja prepozno, šolo zamuja brez vzroka. Nagnjen je k nesnagi, k neredu itd. Kaj nam povedo te ugotovitve? Učitelj je registriral neka dejstva, tako kot če bi rekel tovarniški delavec: Delavski svet v tovarni ne dela dobro, ali: direktor ima previsoko plačo itd. Nikakor ni dovolj, da ugotavljamo samo dejstva in lastnosti. Še posebej se mora za vzroke zanimati pedagog. Enako važna kot ugotovi-

tev, da prihaja učenec v šolo prepozno, celo važnejši je vzrok njegovega zamujanja pouka. Narobe se mi zdi že vprašanje v matičnem listu. Mnenja sem, da vedno obstaja vzrok, če učenec šolo zamuja. Res pa je, da so vzroki zamujanja lahko najrazličnejši. Našel bom nekatere: starši otroka zaposlijo, preden gre v šolo, otroku ne pripravijo pravočasno zajtrka, učenec malomarno odnos do šole, ali učenec se med potjo igra itd. Različni vzroki narekujejo učitelju tudi različne pedagoške prijeme. Prav zato je važno, da pravilne vzroke odkrijemo. Prav tako je s snago ali z nesnago. Težko bi bilo reči, ali je otrok že po svoji naravi snažen ali nesnažen. Brez dvoma, da je otrokov čut za snago ali nesnago rezultat otrokovega navajanja in vzgajanja k snagi in da nagnjen je k snagi ima le podrejeno vlogo. V svoji praksi še ne poznam niti enega slučaja, da bi starši — družina živel v nesnagi, otrok pa naj bi bil nagnjen snagi. Mnenja sem, da so redke tako močne dispozicije.

Tretje vprašanje:

Hibe v нравstvenem značaju: svojeglavost, upornost, raz-

brzdanost, nezanesljivost, pokvarjenost, lažnivost in podobno.

Samo nekaj odgovorov iz matičnih listov: »Uporna in lažniva«, »klepetav«, »raztresena in klepetav«, »rada klepetav«, »rada klepetav in toži«, »se prepira, v razredu ne uživa ugleda«. Mnogo pristojevo je praznih, razumljivo, saj imamo na srečo učence, ki niso razvajeni. Če pa se pogledamo v odgovore in se vprašamo, ali smo se kot pedagogi pri svojem delu še pomaknili naprej, če smo n. pr. ugotovili, da je »Janezek« trmast, da je uporen, da je razbrzdan itd., ne da bi prej pogledali otroka v njegovem razvoju in njegovi celovitosti. Saj vendar ne zastopamo stališča, da je otrok že po naravi slab. Takšno stališče bi bilo idejno zgrešeno in čas ga je že prešel. Za pedagoško delo je spet najvažnejše, da pozna učitelj vzroke upornosti, klepetavosti, pokvarjenosti. Zdi se mi, da je ugotovitev, da je n. pr. 10 ali 13-letni otrok pokvarjen, zelo drzna in da mora biti zelo dobro argumentirana. Prav tako je zelo narobe, če učitelj na dve ali celo enem primeru tatvine zaključuje, da je otrok tat, da kraje. Nujno je, da ugotovi-

vi vzroke otrokovih prestopkov. Hibe v otrokovi нравstvenosti in v značaju so posledica najrazličnejših vzrokov: okolica ima do otroka nepravilen odnos, prepri-ri doma, pomanjkanje, otroka pretepa ali je otrok pohabljen, ima telesno napako itd. Vzrok je mnogo in še ti so med seboj tako prepleteni, da jih lahko ugotovi in razkrije res samo bister in izkušen učitelj. Izkušnje pa si človek nabira v delu.

Ne bi bilo napak, če bi analiziral točko v matičnem listu, jo obdelal. Verjetno bi prišel povsod do istega zaključka. Otroka moramo opazovati v njegovem razvoju, v njegovi celovitosti, Posamezne manifestacije, lastnosti in sposobnosti imajo samo neko vrednost, če jih obravnavamo v medsebojni odvisnosti, v njihovem razvoju in povezanosti. Nobena lastnost se ne spremeni, ne da bi spremembe vplivale na celotno otrokovo osebnost.

Nefiziko pri našem delu metafiziko!

V matičnem listu bi moral biti vpisan živ otrok, ne mrtev, razstavljen na dušo in telo, na dobre in slabe lastnosti. Če pride nekdo v razred in učenca pozna, vzame v roke zapiske o učencih in jih bere, mora že po zapiskih spoznati n. pr. to je »Janezek, ker je tako opisan, da za-

UČITELJ NAJ BO UČITELJ

Dobil sem povabilo: Pridi, pogovori se moram s teboj!

Vabilo mi je poslal prijatelj; učitelj po poklicu, drugače pa tih, skromen in načitan državljan.

Službuje na popolni osemletni šoli. Zdaj, po upravnih združitvi jih pravijo — CENTRALNA ŠOLA.

Pred leti sva govorila z njegovo upraviteljo. Ko sem ga vprašal, kako kaj z mojim prijateljem in sotrpinom, je skomignil z rameni:

»Tako pač, no ja, kakor vsak drug.«

Kaj več mi ni vedel ali pa ni hotel povedati.

Vedel sem, da je prijatelj dober učitelj. Svoji uspehi so mu obehali na zvon, žel pa jih je. To, da mu upravitelj ni privoščil vsaj deset stavkov, me je motilo.

V prijateljevo stanovanje sem stopil popoldne. Tako mi je tudi naročil. Že sem se pripravil na klepet mladostnih doživetij, zakaj s prijateljem me veže prenekatere vesel, pa tudi trpek dogodek. Učitel sem se. Zelo me je presenetil. Že kar po pozdravnih besedah mi je rekel:

»Imaš čas? Si sproščen?«

»Zakaj sprašuješ?«

»Greš z menoj v šolo?«

»V šolo?« sem se začudil.

»Imaš kakšno honorarno uro?«

»To ne, pač pa imamo danes roditeljski sestanek!«

Nisem se obotavljal, čeprav mi je bilo pri srcu malce hudo; takoj sem spoznal, da se prijatelj še zmeraj ukvarja s pedagogiko.

Spotoma je načel pogovor.

»Bral sem tvoj sestavek o roditeljskem sestanku. Nekateri stvari so bile zame sprejemljive, druge spet ne. Veš, kolikor učiteljev toliko različnih pedagogov. Jasno je, da nam priznani pedagogi s svojo teorijo kažejo pot. Ta pot pa je precej široka. Nekateri hodijo po njej ravno, skoraj premočrtno. Drugi kolebajo sem in tja; iščejo nekakšno svojo pot. Pravijo, da eksperimentirajo. Tudi jaz sem med njimi. Nikoli nisem maral biti vključen učitelj. Tega so otroci naveličani. Jaz rad eksperimentiram. Toda nikdar na škodo otrok! Mojemu upravitelju pa gre moje eksperimentiranje na živce. Po srcu je sicer dober, ali v pedagogiko se malo pogloblja. Rad bi me vključil v vse mogoče organizacije. Nekoč sem bil tudi vključen. Pa sem uvidel, da me imajo le za pisanje zapisnikov, pobiranje članarine in malanje plakatov. Tudi referate sem moral sestavljati. Brali so jih potem drugi. Tisti, ki se prerači trkajo na prsi: smo pa mi! Tako delo mi ni bilo všeč. Bilo je proti moji naravi, v nasprotju z mojimi srčnimi željami. Pa sem se ves vrnil v šolo ...

Stopila sva v razred. Bil je prazen, v njem ni bilo žive duše. Klopki so bile pomaknjene nazaj, na oknih zavese in pred tablo je stal razsvetljen lutkovni oder.

»Imel boš lutkovno predstavo, kajne?«

»Da, tudi to pride na vrsto.«

Pogledal je na uro in že je tudi izginil. Čez hodnik je stopil v nek drug razred. Slišal sem samo njegov: dober dan želim! — nato pa je završalo. Spet so se odprla vrata. Vstopali so: starši in otroci. Otroci so držali v roki domače in šolske zvezke. Večina izmed njih se je ustavila ob razredni razstavi, ki je bila razpostavljena vzdolž notranje stene. Potem je prijatelj povedal nekaj besed:

»Dragi roditelji, dragi učenci

V. c. razreda! Otvorjam četrti roditeljski sestanek in vas vse prav lepo pozdravljam. Zahvaljujem se tudi za udeležbo, kakor vidim, ste tukaj vsi. Zdaj pa predajam besedo predsedniku razredne skupnosti.«

Pred nami se je pojavil droban fantiček, bledikavega obraza, a izredno živih oči. Brez večje treme je zdaj tudi on pozdravil roditelje in sošolce. Potem pa je v lepem poročilu orisal delo v razredu. Vrstile so se svetle in senčne strani. Ko je govoril o svobodnih aktivnostih, je rekel:

»Tudi mi, učenci V. c. razreda, delamo izven šole. Naše delo je vključeno z načrtom dela celotne šole. Tu pa naj omenim žalostno resnico. Nekateri izmed nas hočejo biti prav povsod. In so res delavni. Toda ugotovili smo, da le-ti pozabljajo najpomembnejše: pomagati svojim roditeljem! Zato smo sklenili, da lahko vsakdo izmed nas učencev dela v največ dveh sekcijah ...«

Se je govoril. Seveda sem pri referatu takoj začutil učiteljevo pomoč. Vendar me to ni prav nič motilo. Videl sem, kako pozorno roditelji sledijo otrokovim besedam. Videl sem, kako migotajo drobne očke součencev in predsedniku želijo: »Ljubo, da se ti ja ne bo kje zataknilo!«

Za govorom so prišle na vrsto recitacije, pevske točke, dramatizacija berila in kratka lutkovna igrice. Ves program pa je bil res posvečen šoli, vzgoji in učenju, pomoči roditeljev in učitelju.

Po kulturnem programu je povzel besedo učitelj.

»Zdaj pa, prosim, preidimo k diskusiji.«

Roditelji so res posegli v debato. Načelniki so le splošne probleme, take, ki so bili umljivi tudi njihovim otrokom. Diskusija je bila živa in prvič sem doživel, da so diskutirali tudi učenci. In ko je bila diskusija — kratka, a jedrnat — pri kraju, je učitelj rekel:

»Jutri od 16. do 18. ure pa je razgovor z roditelji. Hvala za obisk in jutri na svidenje.«

Kmalu sva ostala sama. Hitro sem prijatelju stisnil roko in mu čestital. Dejal sem mu, da se čudim izredni disciplini. Pa mi je povedal, da se pogloblja v roditeljske sestanke že več kot dve leti, ker da je prišel do zaključka, da starši morajo sodelovati pri učenju in vzgojnem oblikovanju otrok.

V kratkem mi je še enkrat razložil ves potek njegovih roditeljskih sestankov.

Takole je povedal:

»Datum sestankov določimo že kar na prvem, tako imenovanem orientacijskem sestanku. Datumov se potem strogo držimo. Na sestanek pa pripravim tudi otroke. Pomagam jim sestavljati poročila in jim skočim na pomoč povsod, kjer se še sami ne znajdejo. Precej dela je z razstavo, ki naj bi bila nekakšen prikaz dela med enim in drugim sestankom. Pri tehničnem pouku izdela vsak otrok darilo svojim roditeljem. Kako žalosten je otrok, če roditelja ni na sestanku in mu otrok ne more dati darila. Že precej časa so sestanki s stališčno udeležbo.

Tri dni pred sestankom narokujem otrokom obvestilo, kjer omenim glavno točko dnevnega reda. Pred sestankom je v posebnem razredu posvetovanje roditeljev in otrok. Otroci prinese domače in šolske zvezke ter vse druge izdelke, ki jih napravi v šoli in izven nje. Včasih pri tem posvetovanju sodelujejo tudi sam

Kakor pač roditelji želijo. Večkrat pa me zahtevajo tudi otroci. Zgodí se, da roditelj trdi tako, otrok drugače. In če otrok čuti, da roditelj nima prav, pokliče mene na pomoč.

Nekako druga točka je uradni, ali pa tudi zabavni del sestanka. Vsak drug sestanek je predavanje; predavam sam, pride pa tudi zdravnik in še kak drug strokovnjak. Če je predavanje primerno, prisostvujejo tudi učenci. To je zanje velik dogodek, še posebno, če predava zdravnik, ki ima poleg znanja tudi govorne sposobnosti.

Zakaj otroke vključujemo v to delo? Zato, ker se premenogokrat na najrazličnejših sestankih poudarja, da je naša mladina, ko zapusti šolske klopi, nepraktična in čestokrat tudi nedelavna. Pa navadimo otroke na take stvari že v šoli! Otroci zelo radi delajo, samo zaupati jim je treba. Sprva jim je treba pomagati, uvesti jih je treba, potem pa delajo sami. In takrat se čuti zelo odgovorne. Jutri, na primer, bom imel razgovor s starši. Pri takih posvetovanjih se pogovarimo, individualno ali skupinsko, o takih problemih, kot so spolna vprašanja, vprašanje pubertete, o duševnih in telesnih hibah otrok in podobno. Pojutrišnjem pa se bom pogovoril z otroki. Saj si videl, da sta dva učenca pisala zapisnik. Pa tudi jaz sem si tu in tam kaj zabeležil. In tudi kar se finančnih stvari tiče, vodijo učenci sami. Na primer pobiranje članarine, knjižnica, pomoč ponesrečenim, razredna samopomoč, mladinski tisk, ekskurzije in izleti in še in še.«

»Toda ali si ti ne zdi, da je otrok za to stopnja pa le malce preobremenjen in da je delo, ki jim ga nalagaš za njihovo stopnjo, preveč odgovorno?« sem prekinil prijatelja, ki me je zasul zdaj kar s pravim predavanjem.

Nasmehnil se je in mu ponudil cigareto. Nekaj časa je molčal, nato pa me je potrepljal po rami.

»No, zdaj sva pa tam! Učitelj mora delati v šoli! Učitelj naj bo učitelj! Ne rečem, da ga s tem ne sme zanimati dejavnost izven šole. Mora ga, saj drugače je njegovo delo v šoli jalovo! In jaz sem se odločil za delo v šoli. Zato nimam težav. Skoda je le, da me nekateri kolegi nečesto razumeti in me izven šole prikazujejo kot izvenšolskega zabušanta. Jaz pa bi le rad otroke s samoupravljanjem že v osnovni šoli seznanil; zakaj še zmeraj trdim, da je samoupravljanje eno izmed najvažnejših načel naše socialistične stvarnosti.«

Začutil sem, kako moj prijatelj ni le navadna pedagoška šablona, kako srčno si prizadeva vrniti ugled šoli, kako nesebično ustvarja vez med roditelji, otroki in učiteljem; z eno besedo: moj sotrpin in prijatelj izza mladih dni je odličen učitelj z eno samo napako: svoja dognanja premalo posreduje drugim!

Ze sem imel na jeziku, da bi ga vprašal, kako je kaj z njegovimi letnimi ocenami, a sem se hitro spomnil, da ima pri ocenah izredno smolo; še nikoli mu niso zapisali: SE ODLIKUJE.

Nazaj grede sem premišljeval o prijatelju in o vseh tistih učiteljih, ki delajo in si resno prizadevajo v šoli nekaj ustvariti. Ker pa svojega dela ne obežajo na zvon, ker so po naravi skromni in molčeči, gre čestokrat njihovo delo v pozabo in to brez vsakega priznanja. Sam sebi pa sem tiho priznal:

O, še je med prosvetarji pedagoški ideal!

Drago Kumer

Z razstave o poklicnem usmerjanju v osnovni šoli Lucijana Seljaka v Kranju

Razstava o poklicnem usmerjanju na osnovni šoli Lucijan Seljak v Kranju

V mesecu poklicnega usmerjanja — aprilu je osnovna šola Lucijan Seljak v Kranju pripravila svojo prvo tovrstno razstavo. Komisija za poklicno usmerjanje na šoli je razstavila razne analize o poklicnih željah in odločit-

vah mladine. Prikazani so bili prav zanimivi podatki. Od vseh učencev, ki bodo letos zapustili šolo (214), jih je samo 20 (9,3 odstotka) izrazilo željo po visokoleskolemski študiju, srednje šole, predvsem srednje tehnično in učiteljske namerava obiskovati 54 ali 25,3 odstotka učencev, ostali 130 ali 60,8 odstotka pa so se namenili v poklicne šole oziroma v proizvodnjo. Samo 10 ali 4,6 odstotka učencev je neodločenih in ni navedlo nobenega interesa.

Zanimiva je tudi preglednica o učencih, ki so v lanskem letu opravili osnovnošolsko obveznost v 8. razredu. Njihova sedanja učna mesta v veliki meri soglašajo z njihovimi željami, izražanimi v anketi. Dečki se odločajo zelo izstopno: tehnične šole in tehnični poklici. Dekleta pa so močno razvejana po najrazličnejših panogah, kar pa ne dokazuje samo različnost njihovih interesov, temveč morda še v večji meri težave, ki so združene z zaposlitvijo deklet.

Za pomoč staršem in učencem, ki letos dovrše učno obveznost, pa je služila preglednica o prostih delovnih mestih v podjetjih in preglednica o kranjskih šolah, ki sprejemajo osnovnošolske učence v uk.

Pionirski krožek za poklicno usmerjanje je razstavil fotografije delovnih mest glavnih kranjskih industrijskih panog: elektrokovinske, gumarske in tekstilne.

Poleg tega je razstavil fotografije in propagandni material

drugih gospodarskih vej, kot so turizem in gostinstvo, tiskarstvo, mlekarstvo in promet.

Osrednji del razstave zavzemajo izdelki učencev o poklicnem usmerjanju, ki so bili izdelani v okviru rednega pouka. V tem je tudi pomen poklicnega usmerjanja: da učenec že od 1. razreda dalje spozna razna delovna mesta, pridobiva in pogloblja svoj interes ter se končno samostojno odloči za poklic.

V tem delu razstave so bili zanimivi pisarni in tehnični izdelki učencev nižjih razredov, geografske in zgodovinske mape učencev, tehnični izdelki in poročila učencev o obisku v podjetjih, ki so jih opravili v okviru komunalnega učnega programa.

Zadnji del razstave je prikazal pionirsko proizvodno dejavnost — izdelke knjigoveškega, foto in kovinarskega obrata. Razstavljene so bile fotografije domačega kraja, knjigoveški izdelki učencev, stojala za reliefe, zemljevide, električne svetilke, stojala za dežnike, panoji in knjižne police iz kovine, Kovinarski obrat je pričel tudi z galvaniziranjem (niklanjem).

Razstava je imela trojni namen: da pokaže delo komisije za poklicno usmerjanje na šoli, delo krožka za poklicno usmerjanje in končno delo na usmerjanju samem, kako poteka od 1. do 8. razreda in doseže svoj vrh v odločitvi za delo v pionirski proizvodnji.

Obisk razstave je bil prav lep.

živi pred nami. Razumeti pa mora, zakaj je Janez tak in kakšni ukrepi so potrebni, da bo postal Janez tak, kakršnega si želimo. Dovolj je formalizma po naših šolah, oprostite, ne mislim vsehi!

Na vsak način je potrebno več dinamike, več resničnega študijskega poglobljanja v otroka in v otrokovo okolje. Toda že same rubrike in deloma tudi opozorila dušijo učiteljevo svobodo. Samo 12 cm² je na razpolago učitelju, da vsako leto n. pr. opiše, kakšen je otrokov odnos do součencev, ali je individualnost, odnos do pionirske organizacije. Prepričan sem, da imamo mnogo učiteljev, ki bi o tem več napisali, toda so že podzavestno utegnjeni, ker je prostor za vpis omejen. Mnenja sem, da je tudi v matičnem listu B. Zapiski — zaveda zastarela, da so je današnja psihologija in potrebe pedagogike že prerasle in da bo nujno potrebno uvesti nekaj novega.

Na šoli J. M. Vrhnika so se od tega že poslovili in prepričan sem, da nismo edini. Poskušamo zajeti otroka v njegovem okolju, delu, življenju, poskušamo opisati živlega otroka. V ta namen smo uvedli posebne zvezke. Imenovali smo jih psihološke popisnice. Ne vem, če ime odgovarja. Napisal bom dva primera, sodbo glede ustreznosti imena pa prepuščam razpravi.

Primer za učenca, ki je v šolskem letu 1960/61 obiskoval I. razred.

Ime in priimek, rojstni podatki, kraj rojstva. Otrok živi v družini, kjer si oče in mati medsebojno pomagata in se spoštujeta. Otrok je bil začen, obo, oče in mati, ga imata zelo rada. Oče je zaposlen v ... otroka vzgaja predvsem mati. Pred je bila tudi mati zaposlena, sedaj, ko postaja otrok večji, je pustila službo, da ima več časa za otroka.

Otrok je edinec in se mu to tudi pozna. Družina je v redu. Vzgojne metode so enotne in napredne. Otroka ne vzgaja nihče k misticizmu. Oče je šel kot študent k partizanom, a so ga Italijani ujeli in zaprli. Stari oče je bil partizan od 1942. leta.

Otrok se je od rojstva normalno razvijal — duševno in telesno. Proti boleznim je slabo odporen. Nič ni utrjen, ker se starši preveč bojijo zanj. Imel je dolgo časa črevesni kažar, pozneje angino, opise, sedaj v prvem razredu pa je prebolel škrikatinko.

Ker je edinec, je bil v začetku zelo boječ, bal se je priti k tabli, še manj je hotel kaj povedati. Po preteku 3 do 4 mesecev je postal živahnejši, tudi bolj zgovoren.

Pri delu je zelo natančen in skrben. Do součencev ima lep, prijeten odnos in tudi rad pomaga. Z veselo posodi svinčnik, radirko ali peser.

Duševno je bil že ob vstopu v šolo dobro razvit. V otroški vrtec ni zahajal. Novo snov dojema in jo razume. Otrok je bister, v nihov situacijah v razredu ali pri igri se hitro znajde. Za vsako stvar želi pojasnila. Uči se sam, tudi naloge piše sam. Mati pa vedno vedno kontrola nad njegovim delom.

V družbi se zelo dobro počuti, je živahen in rad se igra s svojimi so-

vrstniki. Rad riše, lepi in izdeluje razne druge predmete. Ročno je precej spreten.

Starši otroka lepo vzgajajo, skoraj nekoliko razvajajo. Ugodno vpliva nanj prijetna družinska atmosfera. Nadijo mu vse, ker je edinec. Na vsak način bi ga morali bolj telesno urediti. Starši so razgledani, zanimajo se za dogodke doma in po svetu. Družina je napredna, oče je tudi družbeni delavec, sodeluje v več odborih, tudi v šolskem odboru.

Doma imajo radio, naročen so na dnevno časopisje. Pred nedavnim so si nabavili tudi avto. Radi potujejo. Otroka vzamejo vedno s seboj. Otrok se uči rad. Najbolj se razveseli dobrega reda, kljub temu, da mu domači vedno prepovedujejo, da se uči zato, da bo v življenju nekaj znal, ne za reče.

Ima vse sposobnosti za nadaljnje šolanje. Starši mu bodo nudili pri učenju vso pomoč.

Primer psihološke popisnice učenca, ki je zaključil obvezno šolanje:

Ime in priimek, rojstni podatki, kraj rojstva.

Oče zaposlen v ... Mati gospodinja. Imajo nekaj zemlje in lastno hišo, kar dovolj, da sta stara ves dan pri delu in večkrat od doma. Oče prinaša vse zasluge družini, ne zahaja v gostino. V družini je harmonija. Oče zelo cenil.

Ima prvi otrok v družini. Roditelja sta navezana nanj. Imajo mlajšo sestro, ki je lepa in živahna. Roditelja sta skladna pri vzgoji. Družina je napredna, šolska vzgojna prizadevanja podpira, zgledni mladosti so otroka vzgajali tudi stari starši.

Telesno in duševno je otrok razvil normalno. Prebolel je nekaj otroških bolezni. Je srednje, a krepke postave. Molčeč je in ne išče družbe. Če je vprašan, odgovarja počasi in

pogleduje v tla. Ne sili v ospredje, ne odteguje se delu. Izpolnjuje naloge, ki mu jih nalaga razredna skupnost. V razredni skupnosti se rad udeležuje. Izdeluje podstavke za cvetlične lončke, okvirje za slike, omarice za zbirno gradivo in pomožno branje. Rad popravlja okvare na električni napeljavni, najraje pa namešča radijski oddajnik za poslušanje solskih ur.

Njegovo pomnenje je široko. Rad pa opazuje stvarne predmete. Težko si zapomni pravila in formule. Njegova domišljija je rečna. Njegovi pisarni izdelki so polni napak. Zanima ga le mehanika. Sestavlja aparate, najraje radijske sprejemnike in elektromotorske. Za to delo žrtvuje ves prosti čas. Starši ne pomislijo in žrtvujejo denar za opremo njegove matine delavnice. Pri delu v delavnici pozabja na sport in razvedrilno. Zanimarja pa domače in šolsko delo.

Njegovi uspehi v šoli so le zadovoljivi. Imajo težave z matematiko, jeziki in celo fiziko. Odklanja poglabljanje v šolsko delo in razmišljanje o problemih.

Zeli postati radiotehnik. Uspeh bo za to ima pogoje. Njegove izredne ročne sposobnosti, uspehi na tekmovalnih — je okrajni prvak pri sestavljanju radijskega sprejemnika — so zagotovilo, da bo med najboljšimi v delavnici. Je miren, nič nervozen, dela počasi in precizno — v preciznosti se bo še lahko izpopolnil. Ob zapletenosti sestavnih delov aparata pa mu prisiljen vzgajati tudi stari starši.

Splošni podatki ostanejo. Učitelj opiše vse pomembnosti v otrokovem razvoju vsako leto posebej. Zelo je važno, da učitelj napiše in vsestransko utemelji, kako je z učencevimi sposobnostmi in možnostmi nadaljnjega raz-

voja. Posebno je pomembno, da pove svoje mišljenje glede učenceve poklicne usmerjenosti, katero delo ga posebej veseli in ali je veselje rezultat psihičnih in fizičnih sposobnosti, ali pa je nastalo po želji staršev, prijateljev, ali pa raste iz želje po čim večjem zaslužku in podobno. Psihološka popisnica lahko postane neprecenljive vrednosti in mnogo pripomore k temu, da je možno otroku pravilno svetovati, kateri poklic je zanj najprimernejši.

Psihološka popisnica bo koristno služila tudi v primeru, če pride pozneje mladoletnik pred sodišče. Sodišče kot ena izmed ustanov, ki mora pomagati prevzgajati mladega človeka v socialistični družbi, bo mnogo uspešnejše delalo, če bo imelo vpogled v otrokov razvoj, kako je otrok živel, kakšni so bili starši, kdo je vplival na otroka, ali je otrok raste v ljubezni ali prepri-
ro, ali je bil oče pijanec in podobno. To so potrebni podatki, brez teh sodišče skoraj ne more pravilno ukrepati. Naši matični listi so rečni, podatki skromni, povedo nam zelo malo. Prepričan sem, da se najdejo tudi dobri zapiski, vendar na žalost je to bolj redkost kot pravilo.

Našel bi lahko še več razlogov, ki opravičujejo veliki trud, ki ga mora učitelj vložiti v skrbno sestavljeno psihološko popis-

nico. Zase sem prepričan, da je kljub velikemu trudu to delo zelo potrebno, ker je vsako poglobljeno in humano izobraževanje, posebej še vzgojno delo nemogoče brez temeljitga poznavanja učenca. Psihološka popisnica se iz razreda v razred dopolnjuje, vsak učitelj jo mora sprejeti kritično. Vendar mora računati s tem, da se bodo ugotovitve spreminjale, saj je vendar otrok sam v razvoju.

Stil in izrazi v psihološki popisnici naj bodo domači in preprosti. Vse pa naj bo pisano iz resnične ljubezni do otroka in v veliki skrbni za otrokovo srečo in napredek.

Mogoče bo spet kdo z nejevoljo prebral, kar sem napisal. Saj je to razumljivo, če pomislimo na najrazličnejše dolžnosti, ki jih ima danes učitelj in to še posebno na vasi. Tudi na naši šoli ni šlo gladko, vendar mi je pozneje večina učiteljev na šoli za-trjevala, da jim ni žal za ure, ki so jih porabili za to, kajti učence gledajo sedaj z drugimi očmi. Našli so si čas za opazovanje in za življenje v učenca, v njegov dom, v njegove skrbi, težave, v njegovo veselje, v njegove sposobnosti in njegove želje. Učence so spoznali mnogo bolje, zato je vzgojno delo lepše in uspešnejše.

Podhostnik Karel

Test: slabo ali dobro

Okoli uporabe testov v osnovni šoli so zadnje čase dosti govorili. Prosvetno-pedagoška služba jih je ponekod že uporabljala. Med učitelji so mnogi oporekali in mnogi ugovarjali. Tehnika testov v bistvu ni nič posebnega, vendar je novost, ki je pri nas še nismo pogostokrat srečali. Da so mnenja različna, ostra, da se razvijajo vroče razprave, to je dobro! Samo nekaj opazim, kar ni najbolj utemeljeno: dostikrat ne razlikujemo posameznega testa od tehnike testov sploh. Nekaj popolnoma drugega je to, če govorimo o testih znanja in uporabi le-teh pri preverjanju znanja v šoli ter o celoti odklanjanja, kakor pa to, če se spotikamo ob čisto določen test, ki se v uporabi ni najbolj obnesel. Nekaj podobnega se je dogajalo, ko so n. pr. v celjskem okraju v nekaterih razredih uporabljali teste znanja za slovenščino in matematiko. Ponekod so učitelji sprejeli to z razumevanjem, drugeje so bili skoraj ogorčeni. Vprašanje testov pa niso obravnavali samo na tistih šolah, kjer jih je prosvetno-pedagoška služba uporabljala, temveč povsod. Nekateri so prav navdušeno govorili o testih, ki so baže najbolj primerni za ocenjevanje, da, tudi za ocenitev učiteljevega uspeha; drugi so to prizadeto odklanjali in dejali, da so krivični, da izražajo nezaupanje do učiteljeve osebnosti, da za naše pogoje sploh niso primerni. Pri vsem tem pa je res še to, da v splošnem prosvetni delavci niso dovolj seznanjeni s testi in se niso dovolj poglobili v problematiko testov znanja, kjer je potrebno videti dobro in slabo. Prvenstveno pa je potrebno poznati tudi prednosti in pomanjkljivosti dosedanjih tehnik ocenjevanja učencevega znanja.

Tudi v dnevnem časopisu smo zadnje čase zasledili lahko nekaj ostrih razprav o testih znanja, o čemer so spregovorili strokovnjaki in laiki. In presenetljivo je tudi to, da so imeli oboli po svoje prav: zagovorniki in nasprotniki, če lahko tako rečem. V kolikor so bile ostreje besede namenjene določenemu testu, ki je zaradi svoje zgradbe, veljavnosti, zanesljivosti, vsebinske širine pomanjkljiv, je to upravičeno; toda nikakor ne, če prizadeva to tehniko testov znanja sploh. Prosvetni delavci, ki neposredno delajo v učnih zavodih, ki preverjajo in ocenjujejo učencevo znanje, so prvi dolžni, da se temeljito poglobijo v to vprašanje, pri čemer pa jim naj široko pomaga prosvetno-pedagoška služba in stanovski sindikat. Zagovarjali ali odklanjali bomo tehniko testov pri ocenjevanju lahko samo tedaj, če bomo to dobro poznali. Na učiteljskih nekoč o tem nismo ničesar slišali, prav bi bilo, da bi sedaj povsod to vprašanje temeljito proučili, ker bi potem tudi laže sodelovali.

Vsekakor je tehnika ocenjevanja, ki jo uporabljamo v osnovnih šolah, močno pomanjkljiva in ima celo vrsto oporečnosti. Učencevo znanje učitelju ni neposredno

dostopno, učitelj ocenjuje učenceve odgovore, ki so odvisni od učencevega znanja, vendar tudi od učenceve sposobnosti za oblikovanje misli, sposobnosti izražanja, čustvene odpornosti in dinamčnosti pomnenja ter ostalih činiteljev v okolju. Priprava, s katero merimo znanje, pa je navezadnje učiteljski sam: živ človek z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi, ki jih vsebuje njegova osebnost, kar prav pogosto daje poseben pečat očni. Profesor Plemenitaš je izvajal poskus v četrtilih razredih, kjer je iste pisme izdelke učencev ocenilo več učiteljev četrtilih razredov. Razlike pri ocenah so bile občutne: od najslabše do najboljše. Tudi v Zagrebu so ugotovili, da je v povprečju razlika pri ocenjevanju več kot za eno polno oceno, sicer pa različni ocenjevalci marsikdaj ocenijo isto nalogo od nezadostno do odlično. Življenjska praksa je pokazala, da ocene v spričevalih nimajo prave prognostične vrednosti. V Švici so ugotavljali, kako so se različno ocenjeni učenci obnesli v življenju. Pedagogi so bili vsekakor nepričakovano presenečeni: dobro ocenjeni učenci so se obnesli najboljše, sledili so jim »čvekarji«, medtem ko so se odličnjaki uvrstili na rep. Čudno, kaj? Subjektivni vpliv ocenjevalcev je nedvomno zelo pomemben. Na drugi strani pa učitelju manjka tudi objektivni kriterij, po katerem bi se lahko ravnali. Tudi učitelj je človek; razpoloženje, čustvovanje, osebnost učenca: to so faktorji, ki so udeleženi nedvomno pri ustenem pre-

verjanju znanja. Učitelj tudi ne more točno določiti, kolikemu odstotku zahtevane učne snovi je učenec zadovoljil. Pa dovolj o tem! Se o testih. Prav njihove merne značilnosti so tiste, ki preprečujejo vsak impresionizem in vsako subjektivno razlago, ker dober test mora biti zanesljiv, pristranski, občutljiv in točen. Prednosti testa so prvenstveno tem: onemogoča nejasne odgovore, izključuje slučajnost in vpliv ocenjevalca, način uporabe je vnaprej predpisan, določi se lahko obseg snovi, znanje ponovno preveri. Razumljivo pa je tudi, da imajo testi vrsto slabosti. Učitelj mora upoštevati tudi to, kako se učenec znajde, kako oblikuje stavke, učenčovo osebnost, okolje, ker šolarji niso stroji, ki bi neprizadeto proizvajali in bi njihov učinek enostavno kvantitativno merili. Testi so vsekakor v šolski praksi potrebni, lahko rečemo, nikakor pa niso zvečljavna tehnika preverjanja učencevega znanja, temveč le velika pomoč pri učiteljevem delu.

Teh vrstic nisem napisal z namenom, da bi razlagal teorijo testov, ker o tem govori literatura, temveč predvsem zato, ker menim, da bi bilo potrebno v vseh učiteljskih kolektivih o tem poglobljeno spregovoriti, da bi lahko bolj nepristransko presojali, kar je dobro in kar je slabo pri testih. Prav je, da se vsak učitelj poglobi v problem ocenjevanja, ki je še vedno v največji meri odvisno od učiteljeve osebnosti, njegove vesti in presoje, kar pa ni nezmožljivo.

Pojasnilo k testni »aferi«

Samostojni svetnik pri Zavodu za napredek šolstva dr. Iva Segula je napisala doslej že dva obsežna članka, ki sta me prosvetni in neprosvetni publiki skušala prikazati kot človeka, ki od samih osebno-prestižnih ambicij ne ve več početi kaj drugega, kakor da sebi in drugim v zabavo smeši teste, ki jih je slučajno pregledala in vodila njihovo realizacijo. — Žal sem samo asistent, čeprav me je mimogrede tovarišica doktorica z levo roko in seveda nezasuženo uvrstila med »vrhunske slaviste«, ter potemtakem iz hierarhičnih razlogov ne bi smel oporekati, a v obeh člankih je precej podtikanih in izkrivljenj, tako da me je v nasprotje moji navadi (in pameti) prisililo k ponovnemu kratkemu zaplusu.

Ne bom se spuščal v slavistično strokovno problematiko testov, ker se niti tovarišica samostojni svetnik ni; želim opozoriti samo na metodo njenega pisanja. Moj dnevniški kratki zapis, ki je bil zasnovan na dovolj ilustrativnem primeru in na številnih ustreznih protestih, ki jih je

sprejelo Slav. društvo Slovenije od svojega članstva, je skušala apriorno diskreditirati z moralne plati. Ovesila ga je z dvema nelepima »lastnostima«:

1) z »osebno prestižnim obračunavanjem« in

2) z očitkom napada na naše učiteljstvo v celoti (slavistično).

Kaj je želela s tem doseči, je več kot jasno.

— Kdor pa še enkrat pazljivo — ali površno — prebere moj prvi in edini ustrezeni zapis o tem v Delu, si lahko ustvari podoben sam. Postavljam sem jasno alternativo, brez osebnih namigovanj — kot diskusijsko vprašanje. Niti sanjalo se mi ni, da so testi doktorčina osebna zadeva, zato sem napisal stvar nekoliko ostro sicer, a odkrito in — vsaj domišljam si — pošteno. Če je bilo kaj preveč ostrine, je pač bila otrok iskrenega ogorčenja nad slavističnim strokovnim nivojem testov samih — ter pomislekov glede vseh normalnih in gmotnih sredstev, ki so jih ti testi zahtevali od našega šolstva in naše družbe.

Drugi ovisek meri seveda na prizadeti auditorij. — Ne vem, kje je tovarišica avtorica odkrila v mojem pisanju kakšno ost zoper prizadevanja naših prosvetnih delavcev — slavistov. Osebnost sem, nasprotno, globoko prepričan, da dajejo danes naši prosvetni delavci glede na pogoje, v katerih delajo in živijo, od sebe pogosto v resnici več, kakor je v njihovi moči — in na vsak način neprimerno več, kakor jim to želi priznati določen del naše družbe. Celotno sestavljenih testov mislim skupaj z dr. Ivo Segulo, da so odlični slavisti in pedagogi. Testi pa so žalibog slabi in tega ne izbriše nič.

O ostalem ni da bi govoril. —

Šolske TV oddaje

Osnovna šola Makole se je obrnila na uredništvo našega lista s prošnjo, naj ji posredujejo program šolskih ur TV Zagreb, ker bi radi te ure vključili v pouk. Omenjeni in vsem drugim šolam, ki se zanimajo za to, sporočamo, naj se obrnejo naravnost na naslov: Šolski radio i televizija, Zagreb, Martićeva broj 1/II. Če pišete na ta naslov, vam bodo poslali zelo lepo urejeno revijo »Radio i televizija u školi«, ki ima kot prilogo tudi polletni program šolskega radia in televizije.

Sicer pa za letošnje jesen pripravljajo tudi redne šolske televizijske oddaje ljubljanske TV postaje. Ob tem pričakujemo tudi literaturo ali vsaj člankov, ki bodo poslušalcem v šolah približali TV program.

Današnji šoli manjka notranjega miru

Do zaključka šolskega leta imamo komaj še dva meseca časa, to je tistega dragocenega časa, katerega naj bi učenci in učitelji izkoristili za čim intenzivnejše delo in učenje. Treba je do kraja predelati učni načrt, temeljito preveriti znanje, ugotoviti predelano snov in premisliti, ali je učenec sposoben za višji razred ali ne. Danes, ko se vedno ostreje postavlja zahteva po dovršeni osemletki, je za vsakega učenca izgubljeno leto usodna izguba. Ta čas bi res moral biti posvečen samo učenju, šolskemu delu in znanju. Kamor koli se obrne učenec po dovršeni šolski obveznosti, po 8. raz. (če ga je sploh dovršil), povsod je merodajno znanje iz slovenskega jezika, matematike, fizike, tujega jezika itd. Pri sprejemanju nič ne vpraša učenca, kje vse je bil, v katerih akcijah je sodeloval, povsod zahtevajo od njega le znanja in samo znanja.

Učni uspehi pa so v splošnem slabi. Se prejšnji mesec se je TT razpisal ob vprašanju slabih učnih uspehov. Že nekaj let se postavlja vprašanje, kdo je kriv, ali šola ali dom? Nihče ne bo bil kriv. Nekdo pa le mora biti kriv.

Pred leti smo z velikim navdušenjem pozdravili reformo šole. Prepričani smo bili — sedaj bo pa šlo. Pa vendar ne gre. Novi učni načrti so sicer precej obširni, vendar ne nezmogljivi, pod pogojem, da učenec večinoma

svoji sil in časa posve- ti šoli!

Kako pa je v resnici? Poleg tega, kar prinaša »tempo časa« že sam od sebe — kino, televizija, radio, časopisi, šport, tehnika itd., itd. — vdirajo v šolo nešteti tedni, tekmovalja, prireditve, pisanje raznih nalog in izdelovanje risb na določene teme po nešteti »linijah«. Tam zgoraj nekeje so za dolžni ljudje vsak za svoje delo in sestavljajo obširne programe brez premisleka, da se vse te »linije« končno združijo v eni sami točki, to je na šoli, na učencih.

Navedel bi samo nekaj primerov naše šole, za katero pa bi nekateri rekli, da ni »aktivna«:

teden MDB — predavanje, tekmovalje v orodni telovadbi — v občini, v okraju, teden zdravstva — tri predavanja, tekmovalje šahistov v občini, tekmovalje v namiznem tenisu v občini, štirikrat na teden gledanje televizije, testiranje učencev (dovolj težko), na vaši igra Deseti brat — priporočeno po slavistu, predavanje o Turčiji z diapozitivi — priporočeno po geografu, cepljenje v šoli proti paralizni, tekmovalje v rokometu, anketa o izbiri poklica, noge, risbe, priprave in program pionirskih iger, cross, štafeta, sestanke LMS, razredne skupnosti, ekskurzije, športni dan.

Seminar za predsednike SZDL — učitelj odsoten tri dni, seminar za sekretarja ZK — drug učitelj odsoten tri dni, oditi bi moral na seminar predsednikov sindikatov spet za tri dni tretji učitelj. Na seminar geografov vsi razredniki od 1. do 5. raz. in geograf. Pri tem pa na šoli že vse leto manjkajo tri učne moči, tri pa gredo v aprilu na poročniški dopust, vmes še nekaj gripe in štirje pravilniki. Dostikrat je več od delov v šoli kot pa učiteljev. Ni nikogar, ki bi mogel iti v razred, kaj šele, da bi bil za nadomestovanje v določenem predmetu usposobljen. Prepričan sem, da so take razmere še na marsikakšni šoli.

Če pogledamo vse te akcije, nobena ni slaba, nobeni ne bi mogel reči, da v šoli ni potrebna, vse so dobre, toda vseh skupaj je preveč! Zato današnji šoli manjka notranjega miru, prilagoditve za mirno, redno in solidno delo. Ne vem, če bi v vsem letu našel štirinajst dni, ki ne bi bili prekinjeni z nečim takim, kar sem našel. Vse to moti in vdira v redno šolsko delo, razbija koncentracijo na učno snov pri učencih in učiteljih.

To so dodatne obremenitve samo v šoli. Koliko vsega tega prinaša še življenje izven šole. Med učenci 8. raz. sem napravil tako mimogrede majhno anketo, koliko ur na dan in kaj poslušajo v radiu. Povprečno na dan 2 uri, prevladujejo pa teme: izberite melodijo tedna, radijske igre (večerne), zabavna glasba; vsi skupaj pa so iz radia poznali dve operi.

Koliko vtisov, koliko misli vzbuja vse to v učencih? Pridajmo še dnevno časopisje, revije in podobno. Kaj in koliko se zliiva v te male močgane, koliko duševne sile jim vzame, na koliko strani so jim razpršene misli? Posledica — duševni nemir, neuravnoteženost, živčna utrujenost, površna informiranost o nešteto stvareh, a o nobeni temeljitega znanja.

Ko takole med izpraševanjem vprašam učenca, ki mu ne gre, koliko ur se je prejšnji dan učil,

me začuden pogleda. Odgovor je navadno: malo, ali pol ure. Pa ostali čas? Naštevava vse tisto, kar sem že prej navedel. Ne, s polurnim učenjem na dan, se pa res ne da dovršiti današnje osemletke. Kljub temu vrtam naprej, kje so ostale dragocene ure? Enostavno ne ve. Zapravi jih kot živčno nemiren človek, ki misli na sto in sto stvari istočasno, ne najde pa v sebi miru, da bi se lotil enega samega dela, pri njem vztrajal in ga do konca izvršil. Pod obilico le na pol in površno doživeti, v notranjosti neurejenih vtisov je volja razbita na koščke. Povsod le brz naprej, nekaj že vem, to je težko, nalogo bom prepisal, saj jutri ne bom vprašan... Nikjer ni nobene postaje, nikjer temeljnosti.

Ali se tak način življenja in šole še da ustaviti? Dvomim. Gotovo, da ne moremo iz življenja učencev in šole izločiti hitrega razvoja današnjega časa, toda dopuščati in uvajati bi ga pa le morali z večjim premislekom. Ni vse dobro, kar časa prinaša. Če bi bilo, ne bi bilo toliko razprav o slabih učnih uspehih. Marsikaj bi morali zavreti, izločiti, preprečiti. Tega zaviranja pa nihče ne predlaga. Morda se boji, da bi ne bil dovolj »sodoben«, »napreden«. S tovarišico, mlajšo od mene, ki bolj neposredno doživlja današnji čas, večkrat govoriva o tem. Njeno mnenje: »Ne moreš zavreti časa, tak je razvoj. Dvig standarda prinaša s seboj lahkotnost pa tudi površnost in širino. Zaradi manjšega napora je laže prirediti do življenjskih dobrin in razvedrila.«

— Kaj naj odgovorim? Morda je v bistvu res tako. A če je tako, potem pa prilagodimo učne načrte duhu časa, naj bo vsa šola eno samo središče interesnih krožkov brez zahtevnosti, zbirajmo v šoli samo amaterje, ali kot se po slovensko tako lepo sliši »ljubitelje«, kjer bo vsak izživil svojega konjička in še to le toliko časa, dokler se mu bo ljubilo. Če pa je naša osnovna šola splošno izobraževalna šola, če načela reformirane šole zahtevajo razgledanega, delovnega, vzgojenega človeka s solidnim splošnim znanjem (med vzgojne cilje štejem tudi vztrajnost, voljo, temeljitost, čut dolžnosti, premagovanje naporov), potem pa naj naša šola iz svojega življenja izloči vse, kar te cilje zavira. Ozira naj se na zmogljivost otrok, upošteva naj kvarne posledice distribucije volje, potreben notranji mir in naj loči, kaj resnično razvija učencevo duševnost, kaj pa jo brez haska bremeni. Šola naj bo kraj mirnega, zbranega dela, ne pa prenaslajevanje z nešteti akcijami, površnimi vtisi in razblinjevanje stvarnega cilja, to je resnično znanje in privajenost k temeljitemu delu. V takem okolju pa uspehi ne bodo slabi, saj današnja mladina ni razumsko manj razvita — samo zbrana in umirjena ni, to pa po krivdi drugih, časa, katerega tako lahkomišno vključujemo v šolo.

Janez Kavcar

Sklad za »Dijaški glas« v Celovcu

Dijaki II. gimnazije v Ljubljani so nabrali za glasilo celovških dijakov 27.738 dinarjev.

Še nekaj o glasbeni vzgoji

Na članek »Premik v glasbeni vzgoji«, objavljen v Prosvetnem delavcu 22. 11. 1961, je sledil kritičen odgovor v PD 6. 12. 1961. Ker je bilo iz tega razvidno, da je avtor odgovora članek je bilo zaključeno, da na tako netočno pisanje in ton nima pomena odgovor. Nekateri glasbeni predavatelji in sodelavci knjige »Pot v glasbeni svet« pa menijo, da je potrebno temu odgovoru nekaj objasniti.

Knjiga P. v. g. s. je izšla 1. 1958 in so se je zdale že takrat posluževati posamezne šole. Dne 21. 12. 1960 je bil na pobudo Šveta za šolstvo objavljen v PD članek »Kako zboljšati glasbeno vzgojo«. V tem članku so bile omenjene razne učne knjige, med njimi tudi P. v. g. s. z namenom, da se bodo na to pisanje oglašili še drugi glasbeni pedagogi. Tako ni bila ta knjiga od leta 1958 nikomur ovirna pri delu. Šele leta 1961, ko je izšla glasbeno teorija Stanka Preka, je ta sam o prevodu knjige P. v. g. s. na glasbeno prepovedal prodajo te knjige, poleg tega je grozil, češ, bom napravil že potrebne korake itd. Prepovedal je tudi nabavo te knjige učencem; s istim namenom je obiskal tudi nekaj šol. Ko je nato Drž. založba po njegov prepovedi hotela še nekaj preostalih knjig vrniti založniku, mu je to sporočilo, da je prišel s prepovedjo to spoznano, ker gre za založbo teh knjig, če proti koncu. V kolikor bi mu pa bile v oviro, se mu pa vse preostale knjige podarilo. Nato je sledila gor omenjena kritika, podpisana od Igorja Pleška.

Knjiga je potrebna po glasbeni učni knjigi, je dovolj znana. Ko se je začelo na tem področju malo gibanja, se je že oglašal nasprotujoči glas. Avtor odgovora vidi pri tem delu samo knjigo P. v. g. s., ne pa namen t. j.

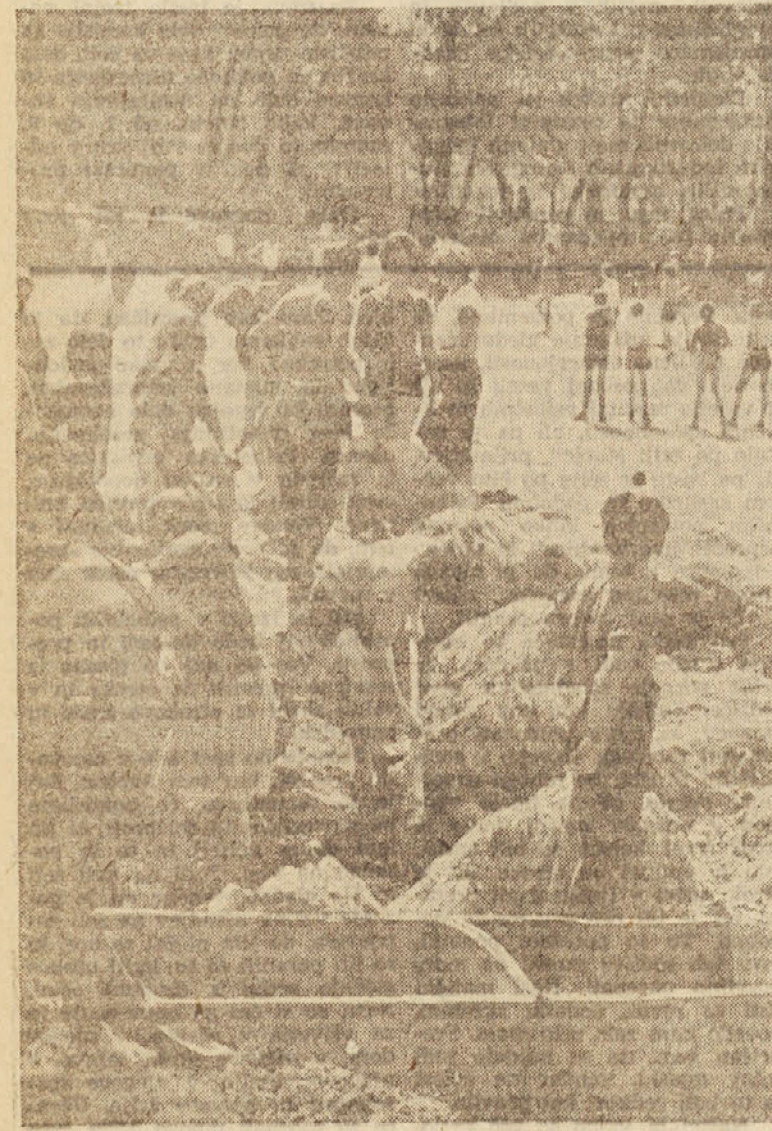
iskanje in eksperimentalno delo, katerega naj bi bila knjizica v pomoč. Jasno je, če bi isto smatrali za popolno in zvečljavo, bi v tem slučaju ne prišla v poštev v smislu skript in ne bi bila dana delovnemu kolektivu, ki ima skrajno in pere, da bi sestavil ustrezno učno knjigo. Za iskanje in eksperimentiranje so bile dane od zgoraj že mnoge pobude. Če se pa na tem pobudam pridružijo predavatelji, sodimo, da to ne more biti pogrešno, to pa še z delom, ki ne zahteva nikake finančne obremenitve, samo malo dobre volje in nekoliko ideala. Poleg tega pa tu ni mesta za komercialno plat, ne za monopoli in ne za vsiljevanje. Razumljivo pa je, da so pri tem delu najbolj zainteresirane osemlitke. Zato ne bo napačno, če se njihovi glasbeni predavatelji zanimajo in vključijo v to delo, učno knjigo pa sestavijo po svoji praksi in potrebi teh šol tako, da bi približali podeželju s kvalitativnim poukom mestu. Tako knjiga naj bi nato predložili komisiji v odobrenje in javni kritiki.

Če hočemo ustvarjati, je potreben diskusijski ton, ne pa napadalnica, v kritiki pa točne in resnične trditve. Komur pa ta predlog in knjiga ne odgovarja, lahko predlaga boljše. Skupni napori in konstruktivno delo naj bi nas zbližalo in združilo. Končno veljavna recepta pa ne bomo našli, ne ustvarili za noben predmet. Saj je vse v večni evoluciji in revonaa vodi naprej. Pedagogi, ki se tega lučijo, to je pa ona gonilna moč, ki zavedajo, ne bodo šablonisti in ne zastareli nazorov.

O pogreškosti in napakah, ki jih avtor odgovora navaja, pa zaradi točnosti še naslednje: pri prepisovanju se je zgodilo, da se je glasbenikom nevednost, ki so pa glasbenikom razumljive. Čudno je to, da avtor

odgovora hoče vse bolj vedeti, kako je prišlo do te knjige, kot pa sam avtor in sodelavci knjige. Čeprav je to točno v knjigi navedeno. Priznani glasbeni pedagogi, ki so pri tem delu sodelovali, za njega ne razumejo glasbeni predmet itd. Omenja, da je ta njegov odgovor zaradi vdora te knjige v posamezne šole, kar je po njegovem razvidno šele iz članka, ki je bil objavljen v PD 22. 11. 1961. Tako je tudi s tem odgovorom zakasnil, ker so se posamezne šole in to brez vdora začele posluževati teh knjig že leta 1958; v članku 21. 12. 1960 je bilo pa javno in jasno ugotovljeno, da se teh knjig poslužujejo že razni glasbeni predavatelji. Prigovarja jeziku in izražanju. Ker je delo namenjeno začetnikom, se je posebno pazilo, da bo jezik preprost in enostaven. To je upošteval tudi slavist, ki je dal jeziku zadnjo besedo. Izražanje je pa menda tudi lahko različno in svobodno. Nota mu ne označuje trajanje, ampak ton, glasilno zanj ne spada med okraske. Pri triolah se pa ne ve, kaj hoče. V prvem slučaju se prebiva črta (rebro), ki pomeni dva večkratinske triole, da bodo četrtnake, Trioln, ki je označena s tremi osminkami, zanj ni enakovredna četrtniki. Vezaj ostane po pravilu še vedno vezaj. Pri trozvočku ali kvintazvočku zanj ni prima osnovni ton; da ima mali trozvoček čisto kvinto in da kvintazvoček nima kvinte, je tudi znano, kar je pa v notnem primeru pravilno postaviteno. Priznane so nevednosti in nepopolnosti. Da jih pa avtor odgovora vidi še tam, kjer jih ni, je v tem slučaju postavil svojo oceno v odgovoru sam za netočno in zmedeno. Vse to nas pa spominja na nekdanjega organista in somastra, ki je rekel: Otročji tih in roke na klop, šiba je pripovednik.

iz kolektiva: J. B.

Pionirji osnovne šole v Stični so najbolje v ljubljanskem okraju organizirali pionirske igre. Posnetek jih kaže, ko urejajo športno igrišče; medtem ko eni delajo, igrajo drugi roket, nato pa zamenjajo

Nova izdaja Slovenskega pravopisa

Brez dvoma spada obvladovanje knjižne slovenščine v govoru in pisavi med glavne naloge osnovne šole. Tako je nova izdaja Slovenskega pravopisa važen dogodek za vse učiteljsstvo. Sicer sloni nova izdaja na načelih Slovenskega pravopisa iz leta 1950, vendar je opustila dokaj togih pravil v pravečju in pravopisu, ki jih bo treba pozabiti. Prav zato moramo knjigo skrbno preštudirati.

Učitelj je mnogokrat v zadregi, kako bi govoril v razredu. Nova izdaja pravopisa je natančnejše osvetlila mnoge otonične pojave in v marsikateri olajšala knjižni izgovor. Slika odzvočnega prostora pri izgovorjavi samoglasnikov kaže, da se kratko poudarjeni in nepoudarjeni i in u (miš, krh, plica) ne smejo izgovarjati niti napeto, kot bi bili poudarjeni, niti kot polglasni (maš, krh, palca). Dovoljena je sinice za nepoudarjenih i in u (moraiti, zaučitelj). Za skupino — el je poleg tako napornega izgovora — u dovoljen tudi izgovor — i (izg. kozu, reku). Nič več ni zahtevan mehak izgovor končnega —lj, —nj, (izg. bolši, kon). Sedaj, ko celo pravopis dopušča večjo razliko med izgovorom in pisavo, bodo morali učitelji v prvem razredu premisliti, kakšno metodo

začetnega bralnopisalnega pouka bodo izbrali. Zdi se mi, da stara sintetična metoda ne more zagotoviti pravilne izreke in pisave, treba se bo privaditi na novejšo analitično metodo.

Ziv izgovor in ljudski jezik je celo nekoliko spremenil dotedanje pisavo. Priponi —alec, —ilec sta zamenjali priponi —avec, —ivec (bravec, plavivec). Prislove smemo stopnjavati tudi tako kot pridevnike, dovoljeno je: više in višje, manje in manjšje.

Tudi v pravopisnem delu pri naša nova izdaja nekaj pomembnih in podrobnejših navodil. Soglasniško skupino smemo deliti po obliki: Fran-cka in Fran-ka. Velikih začetnic je v novem pravopisu nekaj manj. Zaimkov v pisnih ne pišemo več z veliko. Pri imenih podjetij in ustanov pišemo z veliko samo ime kraja, kjer je sedež podjetja ali ustanove: tobačna tovarna Ljubljana, osnovna šola Grosuplje. Svoja pravila so dobili tudi primeri: Colo brdo, Spodnje Brdo, starka Zima, kraljevič Marko, Na klan- cu, s Klanca.

Posebno kožljiva je presoja, kako pisati sestavljene besede. Novi pravopis je določil, da pišemo skupaj številke s sto: dvesto, tristo šestindvajset. Za barvne otenke je predpisal, da jih pišemo narazen: temno rjav, rjavo rumen. Pravopis priznava, da se uveljavljajo na tuj način tvorjeni sklopi: alfa žarki, avto cesta, vendar priporoča rabo: žarki alfa, avtna cesta. Pri pridevnih imen je dovoljena ljudska in knjižna tvorba: višnjanski in višnjegorski.

Tudi pri ločilih je nekaj spre-

memb. Za naslovi in podpisi tudi v rokopisu ne pišemo več pike. Na koncu velelinih in železlin stavkov, izrečenih brez poudarka, ne pišemo klica. Odpravljena je vejica pred nedoločnikom, ki nam kaže, da je trdno voljo pobojšati se.

Kljub poznavanju pravopisnih načel smo večkrat v zadregi, kako bi zapisali kako besedo. Tedaj bomo skoro gotovo našli pojasnilo v slovarskem delu pravopisa, saj je zelo bogat. Prav tako nam bo pravopis dober svetovalec, kadar želimo nadomestiti barbarizem z domačim izrazom. Tudi za slovar najobčnejših tujk ga bomo lahko rabili. Na koncu knjige je dodan še seznam kratkih in krajsav in razlaga korekturnih znamenj. V šolah nimamo enotnega načina popravljanja, morda ne bi bilo napadno, če bi se oprijeli znamenj, kakršne uporabljajo tiskarji.

Mislím, da bodo šolniki z zadovoljstvom sprejeli novo izdajo pravopisa. Morda bodo imeli kakšne osebne pridržke, kajti ni mogoče na mah spremeniti starih navad. Toda pri pouku bodo imeli manj dela. Nova izdaja dopušča bolj naravno knjižno izreko kot prejšnja. V pisavi pa je manj pikolovska. Učenci čisto zahtevajo od učiteljev razsodbo tudi, kadar pravopisna podoba ni ustaljena. Nova izdaja teh primerov ni prezirala in je našla sprejemljive rešitve zanje. Upajmo, da bo izid pravopisa tako za učitelje kot za učence pobuda za osvežitev njihovega pravopisnega znanja in poglobljeno spoznavanje knjižnega jezika.

F. Z.

Panjske končnice posebnost slovenske ljudske ustvarjalnosti

Ljudska dediščina v slovenskem pesništvu, razbarli in silniku je še vedno pastorka tiste umetnosti, ki jo moramo poimenovali s struhami, navesti z osebnostmi in silno, kakor da ne gre za neke estetske kvalitete in miselne vrednote; etiketa folklorne je po nepotrebnem privzeto nečesa, kar sicer spoštujemo kot častljivo starino, toda estetske merila ostajajo drugačna. V primeru z ljudskoslovenskimi narodi slovenske ljudske tvorbe ne zavzemajo tako ugodnega mesta v kulturnem razvoju — a marsikje je skromnost odveč.

Prav gotovo velja to za poslikane panjske končnice, ki so nastale v 18. in 19. stoletju med slovenskimi kmeti. Med različnimi oblikami ljudskih slikarstev, kot jih poznamo razni evropski narodi, pa so poslikane panjske končnice svojstvena ljudska posebnost, doma je na Slovenskem. Nehote se vprašamo, kako je prav med našim ljudstvom nastal živopisni fabulativni svet panjskih končnic?

Cebelarstvo je bilo tiste čase zelo razvito na Slovenskem, o čemer poročajo že Valvazor. Zato na presenečanje, da je na prvi čebelarški šoli na Dunaju predaval kranjski čebelar Anton Janša. Gospodarsko donosno čebelarstvo pa je vezano tudi na ljudsko slikarstvo oblikovanje. Naši kmetje so bili povečini neisljeni, ilustrirane pratike so jim bile zelo poredke, če že ne nedostopne. To, kar je bila ljudska pesem in kar je doživljali kmet bodisi kot spomin ali živ dogodek, se našlo odraz v fabulativno izraženi panjski končnici. Pod vplivom ljudskega slikarstva, razbarstva, uporabne umetnosti so nastajale takšne končnice, kot jih poznamo skoraj pov-

sod v Sloveniji, zlasti pa na Gorenjskem. Mene posebno imajo panjske končnice v socialnogospodarski osnovi 18. in 19. stoletja, raznovrstni motivi odražajo tedanje miselnost, verovanje, razpoloženje, dogodki, skratka tisto, kar je navdajalo kmetkega človeka.

Tako imamo tiste čase dvoje slikarstev različnega porekla, slovenskega izraza, pa tudi funkcionalnosti. Na eni strani ljudsko ustvarjalnost, sem spadajo tudi panjske končnice, na drugi pa bujno baročno slikarstvo. Obe veji si ne nasprotujeta, nasprotno, šele v celovitem zornem kotu moramo prepoznati umetniške dosežke neke dobe.

Govorja Marakovič je napisal pregledno besedilo k »Poslikanim panjskim končnicam«. Iz sorazmerno bogatega gradiva je odbral jedrnat vsebino, ki poljudno razloži slovnice in motivne posebnosti prizorov s panjskih končnic. Pri izbiri končnic je imel avtor bogato izbiro, ob posebnih reprodukcijah je napisal odmerjeno besedilo, pogosto je znal vpelati odločke ljudskih pesmi in opozoriti na povezanost ljudske ustvarjalnosti. Številne črtnobe reprodukcije so dobre kvalitete, morda bi bil lahko vključen nekateri bolj izraziti motivi in poznane končnice. Makarovičeve »Poslikane panjske končnice« niso neka monografija navedene tematike — tega namena avtor ni imel, vsekakor pa je ta likovni zvezek take kakovosti, da bo med bralci dobil priznanje. Tujecelčni povzetki bi bili tudi v nekoliko obsežnejši inščadi dobrodošli. Knjigo je natisnila MK v zbirki Likovnih zvezkov.

I. G.

Dvoje strokovnih knjig

Državna založba Slovenije je dala te dni na knjižni trg dvoje strokovnih knjig, ki sta po tematski sicer različni, prav tako tudi po namenski rabi, a v celoti in po vsebini sicer enotni. Gre za dve knjigi, ki sta nastali v skupnem sestavku. Najprej velja omeniti strokovni učbenik:

TKALSKI PRERACUN, ki ga je

napisal Crtomir Zorec za učence in delavce tekstilne industrije. V drobni knjižici obravnava avtor v strnjeni in pregledni obliki temeljno snov za razpisno preračunavanje. Namen knjižice je torej preprosto in jasno: služiti naj kot praktičen priročnik v prvi vrsti tkalski panogi tekstilne stroke. Ker to strokovno računstvo ne zahteva le znanje matematike, temveč tudi dobro poznavanje tekstilne stroke, obravnava avtor poleg praktičnih uporabnih nalog tudi probleme, kot so: razpisno preje, podatki za vito preje, specifične težje, vlaknastost norme, vpliv raznih manipulacij na število preje, širina tkanin, preračun porabe preje, preračun sukanec, dolečevanje teže votka, osnove tekočega in kvadratnega metra blaga ter razne druge formule. Ker veljajo v svetu še zmeraj razne merilne enote, nam seznanja avtor tudi s temi merili in v načinom, kako jih je treba preračunavati v naš metrični sistem.

Na koncu posameznih poglavij so praktične naloge, namenjene vajam in preizkušanju tistih računskih operacij, ki pridejo najpogostejše v poštev pri praktičnem delu tkalcev. Posebno priznanje zasluži avtorjev namen, da prilagodil knjigo čim bolj potrebam prakse in v ta namen je vključil v tekst več tabel s podatki, potrebnimi za vsakdanje delo.

TOJ SLUH JE DRAGOCEN — je naslov dela, ki ga je napisal dr. Stane Podreberšek, naš pregodaj umrl strokovnjak za ušesne bolezni. Knjiga je izšla v zbirki »Popularna medicinska«.

Avtor je pri pisanju knjige upošteval predvsem, da je zdravljenje ušesnih bolezni in njihovih posledic doživelo v zadnjem času ogromen napredek ter da se je hkrati spremenil pomen gluhosti in naglušnosti v sodobni družbi in civilizaciji. Upošteval je temeljne spremembe, je avtor hkrati predvsem poučil bralca o velikih možnostih pri zdravljenju naglušnosti, tako z medicinske kakor tudi s tehnične plati, hkrati pa opozoril na pomen družbene pomoči takim bolnikom. Zato seveda ne gre za nobeno po starih vzorcih pisano poljudno znanstveno izdajo v smislu »domačega zdravniškega svetovaleca«, temveč za široko znanstveno, strokovno in uporabno pa hkrati pregledno in razumljivo napisano medicinsko delo. Avtor je celotno snov razdelil na osem poglavij, v katerih govori o socialnem in psihološkem pomenu naglušnosti, o nastanku in vrstah naglušnosti, o preprečevanju naglušnosti, o tem, kako izmerimo naglušnost, o sodobni klinični in laboratorijski diagnostiki, o kirurških posegih v zdravljenju naglušnosti, o tem, kaj zmore sodobna elektronika s slušnimi aparati.

Tako široko zasnovano delo sodi v naši poljudnoznanstveni medicinski literaturi med tista dela, ki jim je odmerjeno pomembno vzgojno-posebno in problematiko-spoznavno poslanstvo. Knjiga torej ni namenjena le tistim, ki so sami teh nekaj informativnih vrstic.

KULTURNI GLOBUS

Zagrebsko dramsko gledališče sodeluje pri Gledališču narodov. Zagrebško dramsko gledališče je odpustovalo v Pariz, kjer je nastopilo v okviru Gledališč narodov. Dramski umetniki iz Zagreba so odbrali za letošnji nastop Kačtelanovo delo »Pesek in pena« v režiji Koste Spaiča, Molliro-vega »Ljudomorda« ter še dvoje francoskih del. Da so Zagrebčani izbrali francoska dela za mednarodni festival gledališč v Parizu, je dovolj pogumno dejanje, poleg tega pa znaj- nju v igravce in režiserja.

Grški film festival v Cannesu so Grki izbrali »Elektro« po istoimenski tragediji Euripida. Film so posneli v Miteleni in v Argosu z znano umetnico Ireno Papas v glavni vlogi, režijo pa je vodil Mihajlo Kakolanis.

Jugoslovanski pisci v kanadskem časopisu. Univerza v Torontu izdaja ugledno revijo »Canadian Slavonic Papers«, nedavno pa je prinesla obsežnejši članek »Mednarodna srbohr-vaška poezija«, poleg tega pa prevode »Hana Oskarija Davidica«, »Deklet iz mavzoleja« Vesne Parun ter »Odi- Jovana Dučica«. Za prevode in kritično besedo je poskrbel bivši kanadski ambasador v Jugoslaviji Robert A. D. Ford. Med drugim je navedel o srbohrvaški poeziji tudi »Jamo« Gorana Kovačiča, za katere meni, da je naj- bolj prečiščeni kluc proti vojni, kar jih je bilo napisanih v drugi svetovni vojni. Robert A. D. Ford priložila posebno knjigo novodobne srbohrvaške poezije.

Prepovedani festival afriškega filma. Na pobudo revije »Nova demo-kracija« bi moral biti v Parizu festival afriškega filma. Ta festival naj bi prikazal javnosti filme z vsebino, ki se nanjša izključno na črna Afriko, mnogocilne filme pa so izdali francoski režiserji. Organizatorji festivala so vložili pri francoski vladi protest zaradi prepovedi.

Novi roman Aldousa Huxleya. Angleski sodobni romanopisec Aldous Huxley, ki je nekdaj bil vodilni kritik britanske družbe intelektualcev, je tudi z novim romanom »Otok« skrenil s poti realističnega prikazovanja konkretnih družbe. Dogajanje se odvija na idealnem samotnem otoku, tam vlada do idealni odnosi — toda posredi je mamilo meksikalni Vsa idealna lepota se zruši, čim osvoji otok diktator, ki uvede diktaturo. Razumljivo je, da je kritika po pravici očitala osemindesetletnemu pisatelju, da svojo filozofijo razprada s pomočjo meksikalne in nejasne misli in se oddaljuje v brezcelno utopijo, roman »Otok« pa da močno zaostaja za nekdanjimi deli Huxleya.

Poceni izdaja domačih in tujih klasi-fov. Beograjska založba Kultura je pričela izdajati novo knjižno zbirko »Solsko čtivo«, namenjeno dijakom, študentom kakor tudi udeležencem raznih tečajev. Skrbno odbrana dela bodo nudila v preprosti izdaji klasike za majhen denar in v veliki nakladi.

Festival plesov in pesmi v Sarajevu. Julija bodo pričeli v Sarajevu mednarodni festival plesov in pesmi. Poleg najboljših domačih ansamblov »Kolo«, »Tanec«, »Lado« in nekaterih amaterskih ansamblov, bodo sodelovali na tej veliki prireditvi folklorne skupine iz Južne Amerike, SZ Kube, Madžarske, Bolgarije, iz Afrike in drugod.

NOVE KNJIGE

Manica Lobnik — »Ledinčani«. Pisateljica je v zajetnem romanu opisala ledinsko sranjo ob avstrijski meji ob zlomu Jugoslavije, kot ga doživlja štajerski trg v prezezu vseh slojev, in nemško okupaciji. Razglašeno in odmerjeno prostor dogajanja sta nudila Lobnikovi dovolj motivov za fabulativno polno delo. Pisateljica dobera pozna tedanje razmere, zna jih vključiti v obsežno podano podobo trške strenje s pestro množico likov od petkolonov do narodnozavestnih in socialnopolitoloških Ledinčanih različne stopnje socialne lestitve. Po tematski zanimiv in zahteven roman bi pridobil na kvaliteti, ko bi se pisateljica izognila dolgovčnosti in poglabila dogajanja in ljudi v istih, a manj prozornih obdelanih življenjskih situacijah. Primesi naturalizma ji ponekod hodijo v napoto in so ji bolj pomagale kot umetniško prepričljivo sredstvo. V nekaterih detaljih se Lobnikova razvija, lahko ustvari prepričljivo občuten, pripravljen poln prizor, v celoti pa ji manjka trdnosti prijem in dramatično izoblikovano jedro. Kljub pomanjkljivosti smo »Ledinčani« zanimivo čtivo iz štajerske preteklosti z realistično težnjo. Knjižni ovoj je posrečeno izdelal Janez Vidic.

»DIJAŠKI GLAS« GLASILO SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU

Pred meseci smo v našem glasilu objavili, da se Dijaški glas v Celovcu bori s finančnimi težavami. Uredništvo je ustanovilo sklad za dijaški glas, ki mu je prisluhnili tudi matična domovina in prispevala lep znesek.

»Zavedamo se dobro, da naš literarni trud kot celota še ne predstavlja posebnega napredka v koroskem literarnem ustvarjanju. Zavedamo se, da so naši poslušniki sedaj še dokaj nezreli, dijaški smo, ne pesniki in pisatelji. V razvoju, bi rekli, v začetniškem razvoju, čeprav smo zbrali prispevkov že za tri številke.«

Tako je med drugim zapisal uredniški odbor, ko je predstavljal novo 2. štev. literarnega obzorja dijakov Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu »Di-jaški glas«. S tem je tudi povedal, da ne gre pisati stroge kritike na račun mladih ljudi, ki svoje ljubezni do materinskega jezika skušajo izpričati tudi v bolj ali manj uspešno umetniško oblikovani besedi. Res, kritika tukaj ne bi bila na mestu, toliko bolj pa je treba poudariti razveseljivo dejstvo, da naša mladina na slov. gimnaziji sama pravilno ceni svoje zmogljivosti in marljivo ter samozavestno, vendar brez škodljivega samoljublja, išče pot naprej, pot nadaljnega razvoja.

Z veseljem prebiramo Dijaški glas stran za stranjo, kjer se vrstijo kratke povestice, sestavi in pesmi: to je delo naših mladih, to so prvi poskusi literarnega ustvarjanja naših dijakov in dijakin od 1. do 7. razreda. (Prihodnje leto bo šele 8. r. in prva maturata.) Veliko prirostov je v njih in topla njihova beseda, polna truda in prizadevanosti, pa tudi prepojena z ljubeznijo do govorice, ki jo je vsak posameznik najprej slisal od svoje matere. In v tej govorici nam slov. koroska mladina pripoveduje o otroških letih, polnih lepih spominov, o svojem mladem življenju in lepih okolišč. V katerem živ. o raznih doživljanjih in o svojih notranjih občutkih. Mnogo je teh drobniš utrinjkov v vsakem posebej ter v vseh skupaj še zrcali svet in se odraža življenje, kot ga doživlja mladi človek. Posebno priznanje je treba izreči ilustratorjem — sodelavnikom — ter posebno za priloge za katere so posrečeno ilustrirali prispevali Zorka Weiss, Hubert Greiner in Bogomir Bogataj.

»Dijaški glas« je vsekakor prav lepo spričevalo naše mladine na slovenski knjižnici.

S. Skofir

Panjske končnice: baba brusi jezik

»ESTETSKA VZGOJA«

Splošen razvoj šolstva je odmeril tudi estetski mesto, ki ji gre. Potrebe po estetski vzgoji pa so pogosto večje kot število razpoložljivih učbenikov ali priročnikov. Zato pogosto vprašanja, kje dobiti ustrezne vire, čemu ni primernih učbenikov. Iz zadrege je pomagala dopisna šola v Ljubljani in idejni aspektov in poudarkov, kakršni, tudi sorazmerja teksta. Dejstvo je, da je povsod po svetu največ kinobiskovalcev in da je glasbena ali likovna umetnost še vedno omejena na manjše število kakor književnost ali film. Logično bi bilo, da bi prav filmske umetnosti in vzgoji posvetili največ pozornosti ter pomogli oblikovati zdrav okus.

Oba zvezka »Estetske vzgoje« šteje-

ta 128 strani. Razumljivo je, da tolikšen obseg dopušča le osnovne informacije in razlaga posameznih vej umetnosti kar ne pomeni, da besedilo ni kvalitetno. Če so posredni nekatere nerodnosti ali pomanjkljivosti, lahko to pripišemo omejenemu obsegu celotne zamisli »Estetske vzgoje«. Sliši obseg bi menda presegel okvir učenega programa, prav gotovo pa bi »Estetska vzgoja« zadobila večjo širino, večjo nazornost posameznih ustvarjalcev ter se otresla pogostega informativnega prizvoka. Sodelavci »Estetske vzgoje« so imeli težavno nalogo, saj ni bilo lahko sestaviti ustreznega besedila z vzgojnim momentom v tako zgosteni obliki. Če tudi so posamezni prispevki od daleč uglasili v sorodne metodološke prijeme, je vsak od avtorjev suvereno ovladal snov in ji dal kar se da jasno in pregledno vsebino. Silkovno gradivo pomore k razumevanju slikarstva in kiparstva.

Uvodne besede o temeljih estetske vzgoje in izvori umetnosti je zapisal Herbert Grün. Ziva Kraigherjeva je podala osnovne sestavine plesa in zaokroženo zgodovino plesne umetnosti. Pogovore o glasbi je vodila Marijana Novak, razlaga o sredstvih glasbenega izražanja, vokalni in instrumentalni glasbi in glasbenih oblikah lahko dobijo konkretno osnovo ob glasbenih primerkih. Herbert Grün se je kratko pomudil pri dramatikah, njenih glasbiških oblikah, dobrodošel bi bil večji poudarek na sodobnih večjih dramatikah. Beseda o radijski igri, svojostih televizijske igre in scenarji ne bi bila odveč. Filmska umetnost dominira med ostalimi, zato se ne kaže omejit na filmske zvrsti. Brez dvoma bi Grün večje podal slovnice in idejne smisla filmske umetnosti ter estetske vprašanja, ki so jih porajale različne filmske šole, če ga ne bi utenil prostor. Branko Rudolf je spregovoril o likovni umetnosti ter se spretno izognil historičnemu podajanju, vedoč, da je mogoče dati dobro razlago le ob dostopnih likovnih objektih. Avtor je dal poudarek sodobnosti, pri tem pa se je moral ozirati na stopnjo likovne dojmljivosti skomenta.

»Estetske vzgoje« je vredno vzeti v roke in jo preštudirati natančno, informacija o izidu pa naj opozori prosvetne delavce na izšla zvezka, ki se lahko naročita pri: Dopisni šoli, Ljubljana, Likovnarjeva 3.

Poseben problem za mnoge šolske knjižnice so tudi starinski katalogi v obliki knjig. Mnogo bolj praktični so listovni katalogi, ki ne postanejo prejemajni in se jih lahko razvršča po abecednem redu. Potrebnihi je celo več katalogov za statistiko in kontrolo, za iskanje knjig določene vrste ali določenega avtorja. Morda bi bil poleg seznama prirastkov za učiteljsko knjižnico uporaben katalog po avtorjih, za pionirsko pa katalog po naslovih knjig. Kakšne kataloge bo imela knjižnica, zavisil od njene ureditve, obsega in bravcev.

Ne mislim, da bi morali začeti ti nemudoma preurejati šolske knjižnice po vseh bibliotekarskih pravilih. To bi bilo zvezano s precejšnjimi stroški in delom. Toda kadar kupujemo nove knjige, kadar postanejo knjižnice polne, pretesne, katalog prenapolnjen, bomo pomislili, kaj bomo nabavili in kako bomo preuredili knjižnico. Čim večja bo knjižnica, tem lažje jo bomo urejali brez bibliotekarskih izkušenj in modernih pripomočkov.

F. Zagar

Ureditve šolske knjižnice

Kaj vse naj bi pomenila šolska knjižnica, tako učiteljska kot pionirska? Strokovno izpopolnjevanje, stik s svetom, krepitev kritičnosti, uteho, dopolnitev pouka, samostojno delo, trenutne radosti, kulturno navado, vzgojno sredstvo. Knjižnica bi morala biti organski del šole, žal pa je v mnogih primerih samo njen privrsek. Dokler nam nakazujejo denar po finančnih možnostih, ne pa po potrebah in namenu, knjižnica seveda ne more opravljati svojega poslanstva. Treba je vsaj premisliti, kako bi se dalo kar najbolje obrniti tista skromna denarna sredstva in izkoristiti tisti nekaj stotin knjig, ki so na razpolago.

Knjižnice je treba stalno pomlajevati, zastarele knjige zavzemajo samo prostor, ne bere jih pa nihče. Nakup posebno na manjših šolah močno zavisil od ponudbe knjižnih založb in prizadevnosti agentov. Skoro nikoli šola ne odkloni knjige, ki jo je založba poslala, da bi jo kdo naročil. Agentom niso toliko mar potrebe šole kot prodaja. Tako si često utrejo pot v šolsko knjižnico nepotrebne knjige, prezirajo pa so tehtna znanstvena dela, klasiki, nepogrešljive zbirke. Kdor nakupuje, mora imeti strokovno znanje, poznati domače in tuje leposlovje in mladinsko slovstvo. Treba je preštudirati bibliografije, sezname, kritična poročila, se posvetovati z učiteljem za določeni predmet. Le tako bomo mogli izbrati knjige, ki bodo prispevale k dvigu pouka in razširitvi duševnega obzora. Če se šolska knjižnica že ne mo-

re ponašati z množino knjig, naj bi se vsaj z kvaliteto.

Učiteljska knjižnica je navadno urejena po strokah. Njeno srce predstavljajo pedagoške knjige, nato sledijo priročniki in najboljše dela za posamezne učne predmete. V leposlovnem delu učiteljske knjižnice bomo hranili samo tiste knjige, ki jih učitelj večkrat rabi, in one, ki so za učence neprimerne, večina leposlovnih knjig, ki zanimajo učence, pa bomo uvrstili v njihovo knjižnico. Knjige iz zbirke Klasje, Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev itd. bomo postavili skupaj na knjižno polico. Pri postavitvi leksikonov, atlasov, revij bomo morali gledati tudi na format in jih uvrstiti na večje šolske police. V tako urejeni knjižnici je lahko poiskati določeno knjigo, pomanjkanje literature iz določene stroke ali nekompletnost zbirke same ključne k dopolnitvi. Slabost take ureditve je v tem, da je težko predvideti, koliko prostora naj bi se rezerviralo za posamezno stroko.

Pri ureditvi pionirske knjižnice se bomo ozirali na razvojno stopnjo učencev. Za nižje razrede je primerno, da izročimo kar razrednikom zbirke knjig. Na te knjige se lahko bolj zanašamo, da bodo izboljšale bralno tehniko učencev, kot na berila, ki jih znajo učenci na pol na pamet. Učenci iz višjih razredov imajo že izoblikovan knjižni okus. Da bi ustregli njihovim željam, je dobro, če imamo posebne police za pravljice, poezijo (otroške pesmi, balade, pesniške zbirke), mladinske in pustolovske povesti, zgo-

dozinske in realistične romane, poljudnoznanstveno literaturo, (knjige o živalih, potopise, utopije, biografije slavnih mož). Pionirska knjižnica mora imeti zadostno število izvodov knjig za dobera branje, da jih bodo res prebrali vsi učenci in jih bomo lahko uspešno analizirali pri pouku. Tudi letniki Cicibana, Kurirčeka, Pionirja, Pionirskega lista ne bi smeli manjkati, uvezali pa bi jih lahko učenci sami pri tehničnem pouku.

Poseben problem za mnoge šolske knjižnice so tudi starinski katalogi v obliki knjig. Mnogo bolj praktični so listovni katalogi, ki ne postanejo prejemajni in se jih lahko razvršča po abecednem redu. Potrebnihi je celo več katalogov za statistiko in kontrolo, za iskanje knjig določene vrste ali določenega avtorja. Morda bi bil poleg seznama prirastkov za učiteljsko knjižnico uporaben katalog po avtorjih, za pionirsko pa katalog po naslovih knjig. Kakšne kataloge bo imela knjižnica, zavisil od njene ureditve, obsega in bravcev.

Ne mislim, da bi morali začeti ti nemudoma preurejati šolske knjižnice po vseh bibliotekarskih pravilih. To bi bilo zvezano s precejšnjimi stroški in delom. Toda kadar kupujemo nove knjige, kadar postanejo knjižnice polne, pretesne, katalog prenapolnjen, bomo pomislili, kaj bomo nabavili in kako bomo preuredili knjižnico. Čim večja bo knjižnica, tem lažje jo bomo urejali brez bibliotekarskih izkušenj in modernih pripomočkov.

F. Zagar

Dragi Kurirčkovi prijatelji in sodelavci

Ob zaključku prvega letnika se obračamo na vas z vladno prošnjo, da nam pomagate pri boljši ureditvi novega letnika. Vseeli bomo vseke vaše priporoke in sveta. Sporočamo vam, da bo »Kurirček« v naslednjem šolskem letu izhajal na treh polah, to je na 48 straneh in bo imel štiri strani dvobarvnega ovitka. Nadrobno- sti o ureditvi revije in druga obvestila so objavljena v 10. številki. Najvažnejše je to, da bo vsebovala, da bo prinašala gradivo za najmlajše in tudi za starejše otroke. To pomeni, da ga boste lahko širili med vse učence osemletnih šol.

Prav dejstvo, da bo »Kurirček« večji po obsegu, narekuje uredništvo še večjo skrb za njegovo kvaliteto. Urediteljsko strokovno bomo vseke vaše priporoke in sveta. Sporočamo vam, da bo »Kurirček« v naslednjem šolskem letu izhajal na treh polah, to je na 48 straneh in bo imel štiri strani dvobarvnega ovitka. Nadrobno- sti o ureditvi revije in druga obvestila so objavljena v 10. številki. Najvažnejše je to, da bo vsebovala, da bo prinašala gradivo za najmlajše in tudi za starejše otroke. To pomeni, da ga boste lahko širili med vse učence osemletnih šol.

Ko bomo tako skupno dosegli kvaliteto, se bomo prav tako

skupno potrudili, da bo revijo prejemal vsak otrok, ki bi jo rad bral. Dosedanje izkušnje kažejo, da je moč revijo še znatno razširiti in povedati njeno naklado. V ta namen smo bili v nekaterih zadnjih številki letošnjega letnika na ogled.

1. številka novega letnika bo izšla prve dni novega šolskega leta. Upamo in pričakujemo, da se bo za razširitev revije po vseh razredih na šoli zavzel celoten pedagoški zbor in da bomo že v začetku leta lahko natančno določili naklado revije za vse leto. Letošnje leto je naklada narasla iz 12 mesecev v mesec, vendar se nam zdi škoda, da ne bi naročniki imeli celotnega letnika glede na to, da izhajajo v reviji pove- stni in zgodbe v nadaljevanjih. Ka- kor smo že omenili, bo v prihod- njem letniku gradivo, ki bo ustrezalo vsem razredom osnov- nih šol. Zato ne boste našli na te- žave pri razširjanju revije. Ze- zdaj vas opozarjamo, da bodo na- ročniki, ki bodo vplačali naročni- no za ves letnik do decembra me- seca, prejeli v dar podobno knji-žo nasrudo kakor lani. Razen te- ga bomo v 1. številki razpisali pogoje za naročnike posebne knjižne zbirke, ki naj bi izšla ob zaključku šolskega leta.

Vsem poverjenikom se zahva- ljujemo za sodelovanje in za trud pri razširjanju »Kurirčeka« v letošnjem letu in se pripravljamo za sodelovanje v prihodnjem letu.

Uprava revije »Kurirček«

Srečanje z E. Vrancem v celjskem pedagoškem tečaju

V spomin pokojnemu slovenskemu pedagogu ob obletnici njegove smrti

Za slovensko šolstvo na Stajerskem bi ob osvoboditvi meseca maja 1945 lahko rekli: »Vse je vihar razdeljal!« Polagoma pa so se jeli vračati na službena mesta po letih trpljenja in pregnanstva slovenski učitelji in učiteljice in začeli se organizirati slovenskega šolstva, da popravijo, kar je našim narodnim telesu zagrešil brezvestni, nečloveški nacistični Herrnvolk. Mnogi učitelji se niso vrnili. Obšutna kadrovska vrzel v učiteljskih vrstah pa je nastala tudi zaradi tega, ker v letih 1941 do 1945 (z neznatno izjemo v Ljubljani) nismo mogli vzgajati učiteljskega naraščaja. Na osvobojenem ozemlju (na Dolenjskem in Primorskem) so med vojno organizirali nekaj osnovnih pedagoških tečajev, v katerih so vzgojili mnoge zgledne osnovnošolske učitelje, ki pa še zdaj niso mogli pokriti vseh potreb za redno šolsko delo v osnovnih šolah. Potrebe po učitelstvu so bile prevelike, da bi mogli čakati na priliv s pomočjo rednega šolanja. Slovenska domovina se je povečala z osvoboditvijo Primorske, kjer je bila šolska situacija po 25-letnem raznarodovanju po italijanskem fašizmu še zahtevnejša. In tako se je šolska oblast pri nas v novih razmerah takoj po osvoboditvi 1945. leta odločila, nadaljevati z vzgojo prepotrebnih učiteljskih kadrov v osnovnih pedagoških tečajih.

V Celju smo organizirali dva taka tečaja. Tečaj, v katerem je

predaval pokojni Ernest Vranc, se je vršil od februarja do julija 1946. Ta drugi tečaj — ob 10-letnici smo se ga spomnili tudi v Prosvetnem delavcu — je posejalo 105 mladih ljudi s solidno predizobrazbo (malo maturo na gimnaziji ali meščanski šoli še v stari Jugoslaviji), od katerih so prišli v tečaj nekateri neposredno iz NOB. To solidno predizobrazbo in zrelost tistih tečajnikov poudarjam zaradi tega, ker bi bil vesel, če bi danes pri maršalstvu absolventu srednje šole naložili na kaj podobnega! To pa so bili ljudje z velikim hotenjem po izobrazbi in globokimi sposobnostmi samoisobrazovanja, zaradi česar je bilo delo z njimi še posebno plodno, za nas, ki nam je bila poverjena njih vzgoja, pa še posebno razveseljivo in spodbudno. Vsi skupaj smo se zavedali, da je napočil tudi za naše delo in za slovensko šolstvo novi čas, novi duh že z vsemi šolsko-reformnimi prizadevanji tiste dobe.

Na učiteljski pedagoški tečaj v Celje je prišel Ernest Vranc zgodaj spomladi 1946 iz Kranja, kjer je že sodeloval pri podobni akciji vzgojiti nove kadre slovenskega učitelstva. Na pedagoškem tečaju v Kranju si je pridobil mnogo izkušenj, da mu je bilo pedagoško delo olajšano; na pridobljenih izkušnjah je torej lahko gradil naprej in gradil bolje, kar se mu je na novem službenem mestu tudi v polni meri posrečilo. Mislim, da je bila

prav Vrančeva močna pedagoška osebnost in sposobnost tisti važni in pomembni čim, ki je največ pripomogel k uspešnemu zaključku celjskega pedagoškega tečaja in lepi bodočnosti absolutov, ki so dosegli — kakor je pozneje pokazala življenjska praksa — na svoji življenjski in učiteljski poti najlepše kulturno-prosvetne in pedagoške uspehe.

V tisti dobi poučevati predmete pedagoške skupine je bilo precej težavno, ker ni bilo na razpolago virov ali pa je bilo le-teh še prav malo, zavedali pa smo se, da je več ali manj vsi, da je stari dobi odklenalo tudi v slovenskem šolstvu. Bilo je treba ogromno razmišljati, snovati, delati, pripravljati se na predavanja itd. Ernest Vranc kot bogata pedagoška osebnost, v dajanju nesebičen in nizičen, je bil najboljši učitelj bodočim mladim tovarišem in tovarišicam in odlični mentor kolegom — predavateljem v tečaju, ko smo se borili z mnogimi težavami, zavedajoč se, da moramo neutrudni s svojim zgledom vplivati na mladino in ji kazati pot, da bo s svojim neutrudnim in požrtvovalnim delom in z zvestobo do bodočega polnika dosegla življenjski smoter.

Vrančeva metoda dela s tečajniki so bili razen predavanj v učilnici predvsem individualni razgovori, ki so se jih učiteljski kandidati z veliko vnemo in veseljem ter zaupanjem v svojega učitelja udeleževali. Vrančeva delovna doba z nakopičenimi knjigami na pisalni mizi, obenem je bila to njegova skromna spalnica, je bila stalno polna mladih ljudi, ki so iskali pri svojem učitelju nasvetov, metod, dičnih navodil za učne nastope in tudi pojasnil v svojih osebnih privatnih težavah. Vranc je vzgajal in vzgojil te mlade ljudi za vredne učitelje in požrtvovalne vzgojitelje slovenske mladine.

In ko je hrušč in trušč v hiši poleg, ko se je 105 mladih ljudi po trudoplnem delu predalo brezskrbnemu spanju, smo se v Vrančevi sobici zbrali tisti maršalstveni predavatelji v tečaju, da razčlenimo delo preteklega dne in napravimo načrt in pripravo za jutri, ko je bilo treba čisto dolge ure predavati kandidatom novo učno snov s področja psihologije, metodike, slovenščine, zgodovine. Takrat je bil Ernest Vranc naš mentor, naš učitelj. In kot takega se ga homo vedno spominjal v veseljem in s hvaležnostjo.

Albin Podjavoršek

Šolsko leto pri nas in v nekaterih evropskih državah

Z Zakonom o šolstvu iz l. 1953 je bilo določeno, da mora imeti vsaka osnovna in srednja šola 210 šolskih dni v letu. Enako število šolskih dni imajo tudi v Belorusiji, toda samo v prvih štirih razredih osnovnih šol, medtem ko se to število poveča do 223 na učiteljskih dni. Po Norveškem imajo v nižjih razredih osnovnih šol 223 dni, v srednjih šolah 224 dni. Tudi na grških osnovnih šolah imajo po 210 šolskih dni, na srednjih šolah komaj 190, na učiteljskih pa 200. Enako število šolskih dni kakor v FLRJ imajo še na Madžarskem in v Romuniji, vendar pa samo v nižjih razredih, kajti v srednjih in strokovnih šolah imajo do 222 šolskih dni. Po Poljskem je tudi na ukrajinskih in ruskih šolah, kjer nima število šolskih dni od 207 do 210 v nižjih razredih, od 223 v višjih in zaključnih razredih.

Manj šolskih dni kakor pri nas imajo na šolah v Albaniji, namreč 204, toda na šolah druge stopnje in učiteljskih število šolskih dni naraste na 210 oziroma 216. V prvih štirih razredih bolgarskih osnovnih šol imajo samo 180 šolskih dni, v VI. razredu pa 222, v VIII. do X. po 204 in v XI. razredu 192 šolskih dni, na strokovnih šolah pa 216 do 222. Tudi na finskih osnovnih šolah imajo 200 na osnovnih šolah, 185 na srednjih šolah, na učiteljskih pa 210 do 215. Na francoskih osnovnih in srednjih šolah imajo po 184 šolskih dni, na učiteljskih 222, na višjih pedagoških šolah pa 228. Tudi na Norveškem imajo v nižjih razredih osnovne šole samo po 190 šolskih dni, na srednjih šolah in v višjih razredih srednjih šol pa 223. Okoli 200 šolskih dni imajo na Angleškem, najmanj pa v Italiji, kjer imajo komaj 154 šolskih dni v letu.

PROSVETNI DELAVEC

List izdaja Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — Izdaja štiriinajstredno med šolskim letom — Uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Nastavni uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 33-722, int. 363 — Nastavni uredništvo: Ljubljana, Nazorjeva 1 — Telefon uprave: 22-281 — Poštni predal: 355-VII — Letna naročnina 400 din, za šole in ustanove 700 din — Stev. tek. rač.: 600-14/3-140 — Tiska CZP »Ljudska pravica«

Vabilo na občni zbor SAMOPOMOČI sindikata PZDS

Clane, kakor tudi nečlane, ki se zanimajo za naše delo, vabimo na redni občni zbor, ki bo v nedeljo 30. maja 1962 ob 9. uri v Ljubljani v prostorih osnovne šole Angele Ocpeck na Trgu revolucije. Dnevni red obsega poleg običajnih poročil funkcionarjev še določitev posmrtninskega prispevka in posmrtnine do prihodnjega občnega zbora. Če bi zbor ob 9. uri ne bil sklepčen, bo ob 9.30 drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsaki udeležbi.

Pravni nasveti

V. A. Vprašanje: Ali imate pravico kot prosvetna delavka, ker izredno študirate na univerzi, do enega prostega dneva v tednu?

Odgovor: Po veljavnih predpisih nimate pravice zahtevati 1 prosti dan v tednu zato, ker izredno študirate na univerzi. Svetu jemo vam, da zaprosite starejšino oziroma šolski odbor, ki vam pouk na šoli lahko uredita, da vam bo omogočen izredni študij.

K. C. Vprašanje: Ali ima prosvetni delavec v VII. zaključnem razredu pravico do dveh ali do treh periodičnih povzkiškov?

Odgovor: V zaključnem VII. plačilnem razredu sta samo dva periodična povzkiška.

K. M. Vprašanje: 1. Koliko dni študijskega dopusta pripada prosvetnemu delavcu pred opravljanjem strokovnega izpita?

2. Ali pripada prosvetni delavki, ki ima poročniški dopust med šolskim počitnicami, redni letni dopust 6 tednov v času pouka?

Odgovor: 1. Prosvetnemu delavcu ne pripada po zakonu poseben študijski dopust za opravljanje strokovnega izpita. Za študijski dopust mora prosvetni delavec prositi starejšino, ali šolski odbor. Ta dva organa dovolujeta izreden dopust po lastnem preudarku.

2. Prosvetni delavki, ki je imela med šolskimi počitnicami poročniški dopust, ne pripada v času pouka redni letni dopust 6 tednov, pač na dopust po 26. členu zakona o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ, številka 17-298/61) glede na delovno dobo od 12 do 30 delovnih dni.

I. V. Vprašanje: Ali pripada prosvetni delavki, ki je bila med šolskimi počitnicami na bolniškem dopustu, redni letni dopust med šolskim letom v času pouka?

Odgovor: Prosvetna delavka, ki je bila med šolskimi počitnicami na bolniškem dopustu, ima pravico do rednega letnega dopusta med šolskim letom v času pouka glede na delovno dobo po 26. členu zakona o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ, številka 17-298/61), in sicer od 12 do 30 delovnih dni.

G. J. VPRASANJE: Kaj pripada učitelju, ki je za 3 mesece dodeljen na drugo službeno mesto, kjer ima na razpolago brezplačno delno opremljeno sobo?

ODGOVOR: Učitelju, ki je časno dodeljen na drugo delovno mesto, pripada ali brezplačno stanovanje, ali pa dnevnična, nikakor pa ne oboj. Dajanje pripadajo takemu učitelju tudi vsi posebni dodatki, ki so v zvezi z delovnim mestom, v skladu z ustreznimi odloki. Če ima šola svoj pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, potem se prejemki urejajo po tem pravilniku.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA LJUBLJANA - TITOVA 3

OBVESČA ljubitelje lepe knjige, da bodo v kratkem v prodaji naslednje knjige:

»NOČI IN VIHARJI«

● delo treh avtorjev: Marjana Keršiča, Cirila Debeljaka in Anteja Mahkote. Govori o prvi jugoslovanski odpravi, ki je leta 1960 dosegla lepe uspehe v Gashvalski Himalaji. Knjiga je prvi domači tekst odprave v himalajske gore in bo najlepše darilo vsem ljubiteljem gora in tistim, ki so jim pri srcu doživetja popotnikov neizprosne samote Himalaje.

»NAŠ PRIJATELJ ATOM«

● Povest Walta Disneya. Nov, bogato ilustriran leksikon za najmlajše, s katerim si bodo na preprost način pridobili veliko znanja o težki temi, kot je poznavanje atoma. Knjiga je tiskana v istem formatu, kakor »Mladi vedež«, v enakem obsegu in je čudovit nov prispevek vsake knjižnice.

»PRIMOŽ TRUBAR«

● avtorja dr. Mirka Rupla. Knjiga bo prav gotovo pritegnila vse naše pedagoge in vse dijake, ki hočejo poglobiti svoje znanje o dobi, v kateri je avtor prve slovenske knjige deloval in o njegovem življenju posebej. Ima izreden format in luksuzno opremo.

Knjige boste lahko nabavili v vseh knjigarnah ali direktno pri upravi založbe MLADINSKA KNJIGA, LJUBLJANA — TITOVA CESTA 3.

Razpisi uslužbenstkih mest za učno in vzgojno osebje

SVET ZA ŠOLSTVO OBLO LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK

razpisuje naslednja uslužbenska mesta učnega in vzgojnega osebja na novo zgrajeni osnovni šoli TRNOVO:

- 1 mesto upravitelja, predmetni učitelj ali profesor z 10-letno prakso,
- 1 mesto pomočnika upravitelja, predmetni učitelj ali učitelj s 5-letno prakso,

- 15 mest za razredni pouk,
- 2 mesti za predmetni pouk slovenščine,
- 1 mesto za predmetni pouk angl.,
- 1 mesto za predmetni pouk zvezg.,
- 1 mesto za predmetni pouk matematike,
- 1 mesto za predmetni pouk biologije.

- 1 mesto za predmetni pouk biologije,
- 1 mesto za predmetni pouk matematike,
- 1 mesto za predmetni pouk fizike,
- 1 mesto za predmetni pouk kemije,
- 1 mesto za predmetni pouk zgodovine,
- 1 mesto za predmetni pouk geografije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk likovne umetnosti,
- 1 mesto za predmetni pouk glasbe,
- 1 mesto za predmetni pouk tujih jezikov,
- 1 mesto za predmetni pouk športne vzgoje,
- 1 mesto za predmetni pouk zdravstva,
- 1 mesto za predmetni pouk etnologije,
- 1 mesto za predmetni pouk sociologije,
- 1 mesto za predmetni pouk psihologije,
- 1 mesto za predmetni pouk filozofije,
- 1 mesto za predmetni pouk religije,
- 1 mesto za predmetni pouk